

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

Direcția Generală Evaluare Impact și Controlul Poluării

Se aprobă,

AVIZ DE MEDIU

Nr. 29 din 18.05.2015

Revizuit la data de 11.02.2020

Ca urmare a notificării cu nr. 205590 din 03.12.2018, adresate de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, cu sediul în municipiul București, B-dul Carol I nr. 2-4, sector 3, înregistrată la Ministerului Mediului - cabinet Secretar de stat cu nr. 12144/LAN/05.12.2018, respectiv la Direcția Generală Evaluare Impact și Controlul Poluării cu nr. 90567/DM/07.12.2018,

în urma analizării documentelor transmise și a verificării,

în urma parcurgerii integrale a etapelor procedurale prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe,

având în vedere Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului aprobată prin Legea nr. 265 din 29 iunie 2006 cu modificările și completările ulterioare,

în baza Hotărârii Guvernului nr.43/2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, se emite:

AVIZ

pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 modificat, versiunea 8, promovat de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin Direcția Generală Dezvoltare Rurală, Autoritatea de Management pentru PNDR.

în scopul aprobării Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 modificat, versiunea 8.

Necesitatea modificării și aria geografică de aplicabilitate: Modificarea Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020, la versiunea 8 (PNDR 2014-2020 v.8), a fost necesară în contextul prevenirii și combaterii problemelor asociate pestei porcine africane (PPA) și acoperă întregul teritoriu al României.

1) Situația actuală a mediului în România privind aspectele de mediu relevante pentru PNDR 2014-2020:

- Populația rurală cunoaște un declin demografic, fiind în continuă scădere și în curs de îmbătrânire. În perioada 2005-2012, populația rurală a scăzut cu 65.646 de persoane, iar conform prognozelor demografice scăderea acesteia va continua în ritm moderat, până în 2015, după care urmează un declin accentuat în perioada 2015-2050.
- Populația rurală nu este distribuită uniform pe teritoriul țării. Astfel, populația rurală are o pondere ridicată în anumite regiuni (Sud Muntenia - 58,6%, Nord Est - 56,8% și Sud-Vest Oltenia - 51,9%) cea mai mare densitate, exceptând regiunea București-Ilfov, înregistrându-se în regiunea Nord-Est (63,24 loc/km²), în timp ce în partea de vest a țării spațiul rural este mai puțin populat (26,51 loc/km² în regiunea Vest). Aceste disparități își pun amprenta asupra dezvoltării socioeconomice a zonei respective și asupra calității vieții populației rurale.

• Faună, floră, biodiversitate:

Pădurile:

- Suprafața totală a fondului forestier național (FFN) și a vegetației forestiere din afara fondului forestier național (VFAFFN), la nivelul anului 2012 era de 6.746.906 ha, reprezentând cca. 28,3% din suprafața totală a fondului funciar național, sub media europeană de 37,6%.
- Din totalul FFN pădurile proprietate publică a statului dețin 50,4%, cele proprietate privată a persoanelor fizice și juridice dețin 32,6%, cele proprietate a unităților administrativ teritoriale dețin cca.17%.
- Proporția pădurilor cu funcții speciale de protecție din suprafața totală a FFN este de 53,3%, din care 43% păduri cu funcții speciale de protecție a solului, 31% cu funcții de protecție a apelor, 11% cu funcții de recreere, 10% cu funcții științifice și de ocrotire a genofondului și ecofondului forestier și 5% cu funcții de protecție contra factorilor climatici și industriali dăunători.
- Rețeaua de drumuri forestiere este slab dezvoltată, densitatea medie a acestora, respectiv de 6,4 m/ha, fiind cu mult sub nivelul altor țări europene, care au, în linii mari, topografie similară.
- Pădurile, care au un rol important în protejarea și conservarea diversității biologice, au fost clasificate în anul 2005 în două clase, în funcție de intervenția factorului uman: Clasa I - Conservarea biodiversității (398.000 ha, cu subclasele: 1.1 - fără intervenție - 136.200 ha; 1.2 - cu minimă intervenție -83.800 ha; 1.3 - cu conservare prin management activ - 178.400 ha); Clasa II - Protecția peisajelor și a elementelor naturale specifice (140.500 ha).

Pajiștile: ocupă 17.486 km² (7,32% din teritoriul național), dintre care, 2000 km² de pajiști au fost incluse în sistemul național de arii naturale protejate (11, 43%).

- Zonele aride, semiaride și uscat-subumede reprezintă 30% din teritoriul național.
- Peste 74% din pajiști se află în zonele de deal și munte, 4% din acestea fiind în zonele alpine și subalpine. Restul de 26% se află în zonele de câmpie, cu predominanță în zona de stepă.

Ecosistemele de apă dulce și salmastră: sunt identificate următoarele categorii de sisteme acvatice:

- râuri permanente - 55.535 km, reprezentând 70 % din totalul cursurilor de apă;
- râuri nepermanente - 23.370 km, reprezentând 30 % din totalul cursurilor de apă;
- lacuri naturale - un număr de 117 cu suprafața mai mare de 0,5 km², dintre care 52 % sunt în Delta Dunării;
- lacuri de acumulare - un număr de 255 cu suprafața mai mare de 0,5 km²;
- ape tranzitorii - 174 km (fluviale 46 km și marine 128 km).

Habitatele naturale și seminaturale: La nivel național a fost identificat un număr de 78 tipuri de habitate în 261 de zone de pe întreg teritoriul țării, din care 196 habitate specifice

pajiștilor, 206 habitate forestiere și 135 habitate specifice celorlalte tipuri de terenuri agricole, 13 habitate de coastă, 143 habitate specifice zonelor umede și 90 habitate specifice dunelor și zonelor stâncoase.

Sistemul de arii naturale protejate:

- În anul 2011, siturile Natura 2000 ocupau 5.406.718 ha, reprezentând 22,7% din suprafața fondului funciar, din care Situri de Protecție Avifaunistică (SPA) - 3.554.250 ha și Situri de Importanță Comunitară (SCI) - 3.995.251 ha.
- 12,5% din Suprafețele Agricole Utilizate (SAU) și 38,6 % din suprafața FFN se regăsesc în siturile Natura 2000.
- România deține o suprafață de 5.221.251 ha de terenuri agricole având o înaltă valoare naturală.
- Suprafețele de pajiști (naturale și semi-naturale) cu înaltă valoare naturală (HNV) acopereau, în 2010, o suprafață de cca. 2,79 mil. ha.
- O înaltă valoare naturală prezintă și livezile tradiționale extensive (incluse în zonele eligibile HNV în România începând cu anul 2012), peisajele mozaicate incluzând pajiști, arbori, arbuști și parcele agricole de dimensiuni mici cultivate extensiv în care biodiversitatea, inclusiv fauna sălbatică, este ridicată sau pajiștile aflate în vecinătatea pădurilor.
- Ecosistemele și peisajele HNV sunt amenințate de abandonul activităților agricole, de transformarea lor în terenuri arabile, de intervenții cu efecte negative, etc. În perioada 2008 - 2012, pentru conservarea biodiversității în zonele HNV au fost alocate anual fonduri din FEADR pentru o suprafață de cca. 1.2 mil. ha.
- În 2010, valoarea de referință necesară pentru calcularea indexului populațiilor de păsări specifice terenurilor agricole era de 1,47 = 100%. În perioada de programare anterioară, 2007-2013, au fost alocate fonduri din FEADR pentru conservarea speciilor.

Apa:

- 90,8% din totalul cursurilor de apă codificate se încadrează în clasele I și II, ceea ce înseamnă o calitate a apelor bună și foarte bună.
- O mare parte din suprafața agricolă a țării resimte efectele negative ale secetei, ale rezervelor de apă insuficiente și ale sistemelor de irigații slab funcționale.
- Aproximativ 48% din suprafața agricolă totală (7,1 mil ha, în 2006) este afectată de secetă, în special în Câmpia Română, sudul Moldovei și Dobrogea.
- Deși volumul de apă utilizat pentru irigații a crescut cu 52,65%, de la 212.979 mii m³ în 2010, la 325.127 mii m³ în 2012, agricultura românească continuă să fie dependentă de factorii climatici, cu randamente scăzute (35-60% din potențial) înregistrate la principalele culturi.
- În anul 2010, circa 91,6% din corpurile de apă de suprafață din România au fost evaluate ca având o calitate bună în ceea ce privește poluarea cu nitrați, circa 8,4% ca având o calitate moderată, și nu au fost identificate corpuri de apă de suprafață cu o calitate scăzută. În ceea ce privește calitatea apelor subterane, 84,4% au fost identificate ca având o calitate ridicată, 6,7% moderată și 8,9% scăzută.
- Apele subterane:
 - În anul 2012, valorile nivelelor de colectare și epurare a încărcării organice biodegradabile au fost de 58,95 % pentru colectarea apelor uzate, respectiv 48,32% pentru epurarea apelor uzate.
 - Țintele de realizat pentru termenul de tranziție - anul 2013 - sunt cca. 69% pentru colectarea apelor uzate și cca. 61% pentru epurarea apelor uzate.
- Planurile de management bazinal:
 - măsurile de bază, stabilite pentru fiecare fermă zootehnică identificată ca fiind presiune semnificativă, au termene de finalizare perioada 2007- 2015, iar costul total al investițiilor necesare a fost evaluat la 84,45 milioane Euro.
 - La sfârșitul anului 2012 costurile de investiții ale măsurilor pentru fermele zootehnice au fost de 36,4 milioane Euro, ceea ce reprezintă 43% față de cele planificate până în anul 2015.

Sol:

- România dispune de soluri de bună calitate, al căror potențial de producție grupează terenurile agricole în 5 clase de calitate, clasa I cuprinzând terenurile de cea mai bună calitate.
- Terenurile arabile ocupă 63,77% din suprafața cartată, iar dintre acestea clasa I de calitate ocupă 6,3%, clasa a II-a de calitate ocupă 28,40%, iar clasa a III-a ocupă 38,83%, restul claselor prezentând diferite restricții.
- În perioada 2005 - 2012 suprafața amenajată pentru combaterea eroziunii solului a crescut de la 2.281.995 ha la 2.286.221 ha.
- în perioada 2005-2010, România a înregistrat un surplus în bilanțul azotului (ca sursa difuză de poluare) de 6,8kg/ha, în timp ce bilanțul conținutului de fosfor din sol a fost deficitar (-1,3kg/ha).
- Cantitatea de îngrășăminte naturale a scăzut cu 20% în perioada 1999-2012, iar suprafața pe care s-a aplicat cu 11%. În anul 2012, numai 6,5% din terenurile cultivabile au fost fertilizate cu îngrășăminte naturale.
- Ca urmare a scăderii șeptelului, au scăzut și cantitățile de poluanți zootehnici, iar trecerea de la creșterea animalelor în complexe, la creșterea în gospodării, a redus, într-o anumită măsură, concentrarea reziduurilor în anumite puncte și disiparea reziduurilor pe suprafețe mai întinse, dar cu o încărcare mai redusă, doar o suprafață de 4.973 ha fiind afectată de reziduuri zootehnice.

Aer: în perioada 2007-2011 s-a înregistrat tendința descrescătoare a cantităților totale de poluanți la nivel național pentru gazele cu efect de seră (CO₂, CO, NH₃) și a precursorilor (SOX), a emisiilor de NOX, PM10, CH₄, NMVOC, cât și a emisiilor de metale grele.

Schimbări climatice:

- Tendințele actuale sunt caracterizate de veri uscate, schimbări în modelele de migrație a speciilor și mai multă presiune asupra biodiversității, creșterea temperaturii, precipitații, risc crescut de inundații și creșterea numărului de evenimente meteorologice extreme. Conform scenariilor climatice, în România se așteaptă ca temperatura medie anuală spre sfârșitul secolului XXI să crească cu cca. 4 - 4,5° C.
- Emisiile GES (gaze cu efect de seră) din agricultură și activitățile rurale sunt reduse.
- Emisiile GES din agricultură au înregistrat o scădere de 6,4% în 2011 (18.941,5 Gg echivalent CO₂) față de 2007 (20.236,9 Gg echivalent CO₂), și de 48,4% față de anul de referință 1990, principalele cauze fiind: diminuarea efectivelor de animale, scăderea suprafețelor cultivate cu orez, scăderea nivelului de producție la ha pentru principalele culturi de câmp, precum și scăderea volumului utilizat de fertilizanți pe bază de azot.
- Sursele care au contribuit în anul 2011 la emisiile anuale cumulate de GES provenite din agricultură sunt reprezentate de aplicarea de fertilizanți pe terenurile agricole (47,9 % în 2010), fermentarea enterică (41,6 %), arderea reziduurilor din agricultură (0,9%), cultivarea orezului (0,1%) și managementul gunoierului de grajd (9,5%).

Energie:

- Consumul total de energie în agricultură și silvicultură a înregistrat o tendință de creștere în perioada 2007 - 2011, în timp ce consumul de energie în industria alimentară a scăzut cu aproximativ 22%.
- În perioada 2009 - 2011, producția de energie din surse regenerabile provenită din agricultură și silvicultură a scăzut cu 6,8% (de la 3.864 ktoe la 3.601 ktoe).
- În anul 2011 doar 2,5% din producția totală de energie regenerabilă la nivel național a provenit din sectorul agricol.

Sănătatea populației: În anul 2012 nu s-au înregistrat epidemii hidrice în rândul populației.

Utilizarea terenurilor agricole:

- O mare parte din terenul agricol rămâne neutilizată din cauza funcționării necorespunzătoare a piețelor de produse agricole, risc generat de acțiunea factorilor naturali, litigii între proprietari de terenuri.
- Referitor la metoda de utilizare a terenului, se observă prevalența sistemului intensiv (61,1% din SAU în 2010) în defavoarea sistemului extensiv, prietenos cu mediul (38,9% din SAU).
- În ceea ce privește pășunile, exploatarea extensivă a crescut în perioada 2005-2010.
- Mai mult de jumătate din livezi sunt exploatare în sistem extensiv (clasic).

- Suprafața agricolă utilizată (SAU) este în scădere, tendință manifestată și la nivelul UE-27, în perioada 2005 - 2010, SAU a scăzut cu 4,5%. Din punct de vedere al categoriei de utilizare, terenul arabil are ponderea cea mai mare (62,4%), urmat de pășuni și fânețe (33,9%), însă ambele categorii manifestă o tendință de scădere.
- Culturile permanente și grădinile de familie prezintă o tendință pozitivă.
- Distribuția regională a SAU variază în funcție de varietatea reliefului și de condițiile socio-economice.
- Suprafața cultivată în agricultura ecologică este încă redusă, dar manifestă o tendință de creștere.

Progrese înregistrate prin implementarea PNDR 2007-2013:

- modernizarea exploatațiilor agricole și a unităților procesatoare din sectorul agro-alimentar;
- întinerirea generațiilor de fermieri;
- implementarea de practici și realizarea de investiții prietenoase cu mediul,
- diversificarea activităților economice și îmbunătățirea infrastructurii locale, dar insuficient în raport cu nevoile.
- începând cu anul 2007, în România au fost puse bazele promovării utilizării continue și durabile a terenurilor agricole și forestiere, fiind create astfel premisele menținerii patrimoniului natural și conservarea valorii naturale ridicate a zonelor rurale.

PNDR 2014 - 2020 s-a elaborat în conformitate cu Regulamentul UE nr. 1305/2013 *privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului și furnizează un set de măsuri economice, de mediu și sociale, concepute pentru a dezvolta zonele rurale din România.*

PNDR 2014 - 2020 va fi finanțat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR).

La nivelul PNDR 2014-2020 modificat la v.8, în cursul anului 2018, aspectele cele mai relevante privind contextul actual al Pestei Porcine Africane din România sunt:

În conformitate cu abordarea strategică definită la nivelul UE și având în vedere dispozițiile naționale în vigoare, PNDR 2014-2020 v.8 adoptă măsuri specifice cu scopul de a sprijini acțiunile pentru prevenirea și combaterea problemelor asociate PPA.

În acest sens, în cadrul măsurii M05 - *Refacerea potențialului de producție agricolă afectat de dezastre naturale și de evenimente catastrofale și instituirea unor măsuri de prevenire corespunzătoare (art. 18 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013)* au fost introduse trei submăsuri noi, care reflectă nevoile existente la nivel național:

- sM 5.1 *"Sprijin pentru investiții în acțiuni preventive menite să reducă consecințele dezastrelor naturale, evenimentelor adverse și evenimentelor catastrofale probabile";*

- sM 5.2 *"Sprijin pentru investiții privind refacerea terenurilor agricole și a potențialului de producție afectate de dezastre naturale, de condiții de mediu adverse și de evenimente catastrofale probabile";*

- sM 7.4 *"Sprijin pentru investițiile în crearea, îmbunătățirea sau extinderea serviciilor locale de bază destinate populației rurale, inclusiv a celor de agrement și culturale, și a infrastructurii aferente".*

Descrierea generală a măsurii M05 - Refacerea potențialului de producție agricolă afectat de dezastre naturale și de evenimente catastrofale și instituirea unor măsuri de prevenire corespunzătoare (art. 18 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013):

În contextul actual, agricultura este unul dintre sectoarele economiei care este extrem de vulnerabil și poate fi afectat în mod semnificativ de schimbările climatice și de apariția incidentelor biotice sau abiotice care pot duce la distorsiuni grave în producția agricolă cu importante daune economice.

Producția agricolă primară reprezintă principalul segment al lanțului agro-alimentar, afectat de astfel de epizootii, cu impact major negativ asupra asigurării securității alimentare.

România este una dintre principalele țări ale UE afectate de pesta porcină africană . Începând cu anul 2018, cel puțin 10 județe din interiorul țării au fost infestate; cazurile s-au raportat în 156 de localități. Boala care afectează creșterea porcinelor a continuat să se extindă și în anul 2019, inclusiv din cauza dificultăților în ceea ce privește controlul surselor, care parțial au fost din exteriorul țării (granițele cu Ungaria, Ucraina și Bulgaria), dar și din cauza faunei sălbatice infectate, a căror mișcare nu este previzibilă.

În contextul acțiunii unor astfel de dezastre și catastrofe naturale, România are nevoie de îmbunătățirea sistemelor de biosecuritate la nivelul fermelor, dar și de diminuarea timpilor de reacție din partea autorităților competente, prin întărirea capacității operaționale la nivelul acestora.

Factorii cei mai importanți care favorizează apariția și extinderea epizootiilor sunt reprezentați de:

- gradul relativ scăzut de dotare cu instalații de dezinfecție și dezinfecție utilizate în majoritatea exploatațiilor cu nivel de biosecuritate scăzut;
- lipsa unor facilități de protecție pentru evitarea contactului animalelor sălbatice cu animalele domestice din cadrul acestor exploatații agricole.

România are o suprafață forestieră și de fond cinegetic semnificativă, în care sunt prezente populații importante de animale sălbatice, printre care și porcii mistreți, care sunt purtători de viruși generatori de epizootii ce pun în pericol potențialul agricol.

Având în vedere impactul generat de o astfel de epizootie coroborat cu specificitățile geografice ale României, este necesară întărirea capacității logistice a laboratoarelor de analiză cu atribuții în domeniul sanitar-veterinar în scopul prevenirii și combaterii unor astfel de epizootii.

Prin urmare, este necesară, pe de o parte, securitatea fermelor împotriva efectelor evenimentelor extreme și a incidentelor biotice sau abiotice, iar pe de altă parte, sprijinirea refacerii potențialului de producție distrus ca urmare a evenimentelor catastrofale și dezastrelor naturale, prin efortul conjugat atât al autorităților publice cu atribuții în gestionarea acestor fenomene cât și al fermierilor sau asociațiilor acestora.

Legislație specifică aplicabilă în contextul PPA:

a) legislație UE: Regulamentul (UE) Nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a R (UE) nr. 1083/2006 al Consiliului.

b) legislație națională:

- Legea cooperăției agricole nr. 566/2004 cu completările și modificările ulterioare;
- Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției, cu completările și modificările ulterioare;
- Ordonanța Guvernului nr. 37/2005 privind recunoașterea și funcționarea grupurilor și organizațiilor de producători, pentru comercializarea produselor agricole și silvice, cu completările și modificările ulterioare;
- Ordinul (ANSVSA) nr. 20/2018 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind condițiile de biosecuritate în exploatațiile de suine;
- Ordinul (ANSVSA) nr. 99/2006 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind controlul pestei porcine africane;
- Ordinul (ANSVSA) nr. 67/2012 privind condițiile sanitar-veterinar care trebuie respectate la mișcarea suinelor vii pe teritoriul României și pentru modificarea unor norme sanitare veterinare;

- Programul de monitorizare, control și eradicarea PPA;
- Programul de eradicare a pestei porcine pentru populația de porci mistreți din România;

Beneficiari ai măsurilor/submăsurilor nou introduse prin PNDR v.8:

Entități publice cu atribuții în domeniul sanitar-veterinar, autorități publice care au în administrare punctele de trecere a frontierei, autorități publice care au în administrare drumurile publice și administratori/gestionari publici ai fondurilor cinegetice;

Entități private:

- fermieri, cu excepția persoanelor fizice neautorizate;
- cooperative (cooperativele agricole și societățile cooperative agricole), grupuri de producători, constituite în baza legislației naționale în vigoare care deservește interesele membrilor;

2) Obiectivele strategice ale PNDR 2014-2020, priorități, domenii de intervenție, măsuri:

PNDR 2014-2020 susține în continuare dezvoltarea spațiului rural, demarată prin implementarea PNDR 2007-2013, prin abordarea, conform prevederilor Acordului de Parteneriat 2014-2020 încheiat între CE și România, a următoarelor obiective strategice:

- restructurarea și creșterea viabilității exploatațiilor agricole;
- gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice;
- diversificarea activităților economice și crearea de locuri de muncă;
- îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor pentru creșterea calității vieții în zonele rurale;

Aceste obiective sunt în acord cu cele definite în strategiile naționale, în special cu Strategia de dezvoltare a sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung 2020-2030, cu Politica Agricolă Comună și cu Strategia Europa 2020.

Priorități PNDR 2014-2020: în perioada de programare 2014-2020, îndeplinirea acestor obiective strategice se va realiza prin intermediul celor șase priorități ale Uniunii Europene stabilite în cadrul Regulamentului UE nr. 1305/2013:

- **Prioritatea 1:** Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale.
- **Prioritatea 2:** Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovative și a gestionării durabile a pădurilor.
- **Prioritatea 3:** Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură.
- **Prioritatea 4:** Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură.
- **Prioritatea 5:** Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezilientă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic.
- **Prioritatea 6:** Promovarea incluziunii sociale, reducerea sărăciei și dezvoltare economică în zonele rurale.

Domenii de intervenție:

Fiecare prioritate este transpusă prin Domenii de Intervenție (D.I.) care, la rândul lor, sunt implementate prin anumite măsuri sau combinații de măsuri.

Măsurile PNDR: măsurile relevante incluse în cadrul PNDR 2014-2020 (împreună cu articolul corespunzător din *Regulamentul UE nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală*), precum și măsurile/submăsurile nou introduse prin modificarea v.8, sunt:

Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art.14)

Măsura 2. Servicii de consiliere (Art.15)

Măsura 4. Investiții în active fizice (Art. 17)

Măsura 6. Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor (Art. 19)
Măsura 5. (nou introdusă) Refacerea potențialului de producție agricolă afectat de dezastre naturale și de evenimente catastrofale și instituirea unor măsuri de prevenire corespunzătoare (Art.18) cu submăsurile nou introduse sM 5.1 și sM 5.2
Măsura 7. Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (Art.20) Submăsură nou introdusă sM7.4
Măsura 8. Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor (Art. 21)
Măsura 9. Înființarea grupurilor de producători (Art.27)
Măsura 10. Agro-mediu și climă (Art. 28)
Măsura 11. Agricultură ecologică (Art. 29)
Măsura 13. Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (Art.31)
Măsura 14. Bunăstarea animalelor (Art.33)
Măsura 15. Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (Art. 34)
Măsura 16. Cooperare (Art. 35)
Măsura 17. Gestionarea riscurilor (Art. 36)
Măsura 19. Dezvoltarea locală a LEADER (Art. 42-44)

Având în vedere fenomenul epizootiei de Peste Porcină Africană (PPA) cu care se confruntă România în prezent, recunoscută oficial de către autoritățile competente la data de 31 iulie 2017, prin PNDR (finanțat din FEADR) a fost identificată posibilitatea finanțării anumitor acțiuni de prevenire și refacere a potențialului agricol afectat, prin intermediul a 4 sub-măsuri, respectiv sM1.2, sM 5.1, sM 5.2 și sM7.4.

Submăsura sM1.2 a măsurii M1-Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare, nu are un potențial impact asupra mediului, prin urmare nu a fost analizată în cadrul raportului de mediu.

Conform datelor recente, la nivel național au fost afectate 13 județe (BH, BR, BZ, CL, CT, DB, GL, GR, IF, IL, SJ, SM și TL) în care s-au confirmat peste 1000 de focare de pestă porcină africană la nivelul a 257 localități. De asemenea, pe raza a 31 fonduri de vânătoare dispuse în 9 județe (BH, CL, CT, GL, GR, IL, SJ, SM și TL) au fost confirmate cazuri de pestă porcină africană la porci mistreți. În toate aceste zone afectate, pentru prevenirea răspândirii virusului a fost luată măsura uciderii a peste 340 mii capete suine.

În contextul PPA, prin modificarea v.8 a PNDR 2014-2020, a fost introdusă măsura nouă M05 - Refacerea potențialului de producție agricolă afectat de dezastre naturale și de evenimente catastrofale și instituirea unor măsuri de prevenire corespunzătoare (art. 18 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013) și au fost introduse trei submăsuri noi, care reflectă nevoile existente la nivel național, două pentru M05 (sM 5.1 și sM 5.2) și una pentru M07 (sM 7.4):

- sM 5.1 "Sprijin pentru investiții în acțiuni preventive menite să reducă consecințele dezastrelor naturale, evenimentelor adverse și evenimentelor catastrofale probabile";
- sM 5.2 "Sprijin pentru investiții privind refacerea terenurilor agricole și a potențialului de producție afectate de dezastre naturale, de condiții de mediu adverse și de evenimente catastrofale probabile";
- sM 7.4 "Sprijin pentru investițiile în crearea, îmbunătățirea sau extinderea serviciilor locale de bază destinate populației rurale, inclusiv a celor de agrement și culturale, și a infrastructurii aferente".

Componentele cheie ale PNDR 2014-2020 sunt prioritățile, domeniile de intervenție și măsurile, ale căror legături de ansamblu sunt următoarele:

Prioritatea 1: Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale	
Domenii de intervenție	Măsuri

1A	Încurajarea inovării, a cooperării și a creării unei baze de cunoștințe în zonele rurale	Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art.14) cu submăsura sM1.2, nou introdusă. Măsura 2. Servicii de consiliere (Art.15) Măsura 16. Cooperare (Art.35)
1B	Consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară și silvicultură, pe de o parte, și cercetare și inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului și al unei performanțe de mediu îmbunătățite	Măsura 16. Cooperare (Art.35)
1C	Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectoarele agricol și forestier	Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art.14)
Prioritatea 2: Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor		
Domenii de intervenție		Măsuri
2A	Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor și facilitarea restructurării și modernizării fermelor, în special în vederea creșterii participării și orientării către piață, cât și a diversificării agricole	Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art.14) Măsura 2. Servicii de consiliere (Art.15) Măsura 4. Investiții în active fizice (Art.17) Măsura 6. Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor (Art.19)
2B	Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor	Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art.14) Măsura 2. Servicii de consiliere (Art.15) Măsura 6. Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor (Art.19)
2C	Îmbunătățirea performanței economice a pădurilor	Măsura 4. Investiții în active fizice (Art. 17)
Prioritatea 3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animale și gestionării riscurilor în agricultură.		
Domenii de intervenție		Măsuri
3A	Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale	Măsura 1 Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art.14) Măsura 2. Servicii de consiliere (Art.15) Măsura 4. Investiții în active fizice (Art.17) Măsura 9. Înființarea grupurilor de producători (Art.27) Măsura 14. Bunăstarea animalelor (Art.33) Măsura 16. Cooperare (Art.35)
3B	Sprrijinirea gestionării și a prevenirii riscurilor la nivelul exploatațiilor	Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art.14) Măsura 17. Gestionarea riscurilor (Art.36)
Prioritatea 4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură		

Domenii de intervenție		Măsuri
4A	Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000, în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice și în cadrul activităților agricole de mare valoare naturală, precum și a stării peisajelor europene	Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art.14) Măsura 10. Agro-mediu și climă (Art.28) Măsura 15. Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (Art.34)
4B	Ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrășămintelor și a pesticidelor	Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art.14) Măsura 11. Agricultură ecologică (Art.29)
4C	Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului	Măsura 1. Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art.14) Măsura 10. Agro-mediu și climă (Art.28) Măsura 13. Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (Art.31) Măsura 15. Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (Art.34)
Prioritatea 5: Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și forestier		
Domenii de intervenție		Măsuri
5A	Efficientizarea utilizării apei în agricultură	Măsura 4. Investiții în active fizice (Art.17) Măsura 10. Agro-mediu și climă (Art.28)
5B	Efficientizarea utilizării energiei în sectorul agroalimentar	
5C	Facilitarea furnizării și a utilizării surselor regenerabile de energie, a subproduselor, a deșeurilor, a reziduurilor și a altor materii prime nealimentare, în scopul bioeconomiei	Măsura 6. Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor (Art.19)
5D	Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură	Măsura 4. Investiții în active fizice (Art.17)
5E	Promovarea conservării și a sechestrării carbonului în agricultură și silvicultură	Măsura 8. Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și viabilității pădurilor (Art.21)
Prioritatea 6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale		
Domenii de intervenție		Măsuri
6A	Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici și a creării de locuri de muncă	Măsura 2. Servicii de consiliere (Art.15) Măsura 4. Investiții în active fizice (Art.17) Măsura 6. Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor (Art.19)
6B	Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale	Măsura 7. Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (Art.20) cu submăsura nou introdusă sM7.4. Masura 19. Dezvoltarea locală a LEADER (Art.42-44)

3) Obiectivele specifice de protecția mediului (Obiectivele SEA)

Principalele obiective SEA derivă din problemele cheie de mediu (teme de mediu) și obiectivele de protecție a mediului relevante (OMR) pentru PNDR 2014-2020:

Obiectivele SEA sunt grupate pe teme de mediu și constituie cadrul pentru evaluarea priorităților, domeniilor de intervenție și măsurilor PNDR 2014-2020.

Tema de mediu	Obiectiv de mediu relevant (OMR) pentru PNDR 2014-2020	Obiectivele SEA
BIODIVERSITATE, FLORĂ FAUNĂ	Menținerea și consolidarea biodiversității	<ul style="list-style-type: none"> • Menținerea biodiversității de pe terenurile agricole și forestiere; • Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor protejate și a populației totale a acestora (în special cele de importanță comunitară și a celor aflate în pericol); • Protejarea și îmbunătățirea calității și întinderii habitatelor naturale și semi-naturale; • Reducerea fragmentării habitatelor și îmbunătățirea conectivității habitatului la nivelul peisajului; • Reducerea amenințării habitatelor și speciilor indigene de către speciile invazive non-indigene.
APĂ	Menținerea și îmbunătățirea stării apei	<ul style="list-style-type: none"> • Menținerea și îmbunătățirea "stării bune" a apelor. Pentru ape subterane, din punct de vedere cantitativ și calitativ (chimic), iar pentru ape de suprafață (râuri, lacuri și ape de coastă) din punct de vedere ecologic (elemente biologice, fizico-chimice și hidromorfologice); • Diminuarea poluării apei de suprafață și apelor subterane din surse „punctiforme” și difuze; • Creșterea utilizării eficiente a apei, reducerea pierderilor de apă; • Protecția apelor împotriva poluării (de ex. cu nitrați); • Protejarea împotriva efectelor dăunătoare naturale și antropice, (inundații, secetă, poluarea accidentală a apei).
SOL	Protejarea calității, cantității și funcționii solului	<ul style="list-style-type: none"> • Conservarea terenurilor agricole de calitate superioară (calități bio-fizice, versatilitate, etc.); • Protejarea pășunilor permanente (prin evitarea abandonului acestora, dar și a suprapășunatului); • Reducerea contaminării și protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului; • Reducerea eroziunii solului.
AER	Îmbunătățirea calității aerului	<ul style="list-style-type: none"> • Reducerea emisiilor de poluanți atmosferici din activități agricole și de creștere a animalelor (zootehnie).

FACTORI CLIMATICI (INCLUSIV ENERGIA)	Atenuarea efectelor schimbărilor climatice	<ul style="list-style-type: none"> • Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din activitățile agricole și zootehnice; • Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon ; • Creșterea capacității de reținere a carbonului; • Promovarea unui management forestier favorabil conservării carbonului.
	Adaptarea eficientă la schimbările climatice	<ul style="list-style-type: none"> • Răspundere la schimbările climatice prin adaptarea la acestea (de ex. printr-o utilizare mai rațională a resurselor limitate de apă, dezvoltarea de culturi rezistente la secetă, etc.); • Reducerea vulnerabilității la schimbările climatice (inundații, alunecări de teren, evenimente meteo extreme); • Facilitarea adaptării speciilor și a habitatelor prin menținerea habitatelor; • Promovarea celor mai bune practici în domeniul eficienței energetice, de exemplu prin economii la energie, economii de capacitate, luarea în considerare a beneficiilor mediului înconjurător, comunicarea rolului eficienței energetice în reducerea facturilor la energie și a costurilor de sistem, dezvoltarea de culturi rezistente la secetă, etc.; • Promovarea unor măsuri de gestionare a solurilor destinate să conserve carbonul organic (pierderea netă de materie organică în condiții de încălzire a climei, constituie o preocupare majoră, dat fiind că solul reprezintă cea mai mare rezervă terestră de carbon)
SĂNĂTATEA POPULAȚIEI	Protejarea și îmbunătățirea sănătății și bunăstării populației	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea unui mod de viață sănătos și reducerea inegalităților privind accesibilitatea la serviciile medicale; • Protejarea sănătății populației față de riscul îmbolnăvirilor generate de factorii din mediul ambiant în vederea îmbunătățirii calității vieții; • Creșterea accesului la produse alimentare de calitate la prețuri accesibile; • Îmbunătățirea nivelului de cunoștințe privind protecția mediului.
ACTIVE MATERIALE (DEȘEURI ȘI RESURSE NATURALE)	Maximizarea eficientizării utilizării resurselor	<ul style="list-style-type: none"> • Minimizarea și prevenirea, acolo unde este posibil, a generării de deșeuri; • Folosirea resurselor naturale într-un mod eficient, cât mai des, și în același timp minimizarea impactului asupra mediului; • Îmbunătățirea eficienței utilizării apei și energiei; • Gospodărirea durabilă a resurselor de apă de suprafață și subterane; • Limitarea irosirii resurselor alimentare

PATRIMONIUL CULTURAL ȘI PEISAJUL (INCLUSIV AMENAJAREA TERITORIULUI)	Conservarea și consolidarea peisajelor și patrimoniului rural din România	<ul style="list-style-type: none"> • Conservarea și îmbunătățirea peisajului natural al României; • Conservarea, îmbunătățirea și promovarea patrimoniului cultural; • Menținerea și întărirea identității culturale și a peisajului din mediul rural din România.
	Promovarea planificării și dezvoltării utilizării durabile a terenurilor	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea reutilizării terenurilor și clădirilor dezvoltate anterior (folosite anterior de către alți utilizatori); • Recunoașterea și promovarea unei infrastructuri ecologice și spațiilor verzi multifuncționale în planificarea și dezvoltarea utilizării terenurilor; • Aplicarea de practici agricole specifice agro-mediului și agriculturii ecologice.

În scopul combaterii și prevenirii efectelor PPA, PNDR v.8 prevede următoarele submăsuri, obiective, operațiuni/acțiuni eligibile pentru sprijin financiar:

sM 5.1 Sprijin pentru investiții în acțiuni preventive menite să reducă consecințele dezastrelor naturale, evenimentelor adverse și evenimentelor catastrofale probabile

Obiective:

- Creșterea capacității operaționale de prevenire a apariției epizootiilor și combaterea acestora, inclusiv prin diminuarea timpului de reacție din partea autorităților;
- Reducerea efectelor dezastrelor naturale, evenimentelor adverse și evenimentelor catastrofale asupra potențialului de producție agricolă;

Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru sprijin:

- Investiții în instalații de dezinfectare și dezinsecție;
- Investiții în creșterea capacității operaționale pentru reducerea timpilor de diagnostic prin dotarea laboratoarelor și achiziția de mijloace de transport a probelor;
- Achiziționarea de camere frigorifice pentru depozitarea temporară a animalelor sălbatice ucise până la primirea rezultatelor probelor prelevate;
- Investiții în instalații, echipamente și infrastructura sanitară și garduri de protecție, inclusiv repelenți, în cadrul fermelor, pentru asigurarea biosecurității;

sM 5.2 Sprijin pentru investiții privind refacerea terenurilor agricole și a potențialului de producție afectate de dezastre naturale, de condiții de mediu adverse și de evenimente catastrofale probabile

Obiective:

- Repopularea și refacerea efectivelor distruse ca urmare a epizootiei în cazul recunoașterii la nivel național a dezastrului de către autoritățile competente.

Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru sprijin:

- achiziția de animale de reproducție, atât pentru repopularea fermelor afectate, cât și pentru reprofilarea acestora prin popularea cu alte specii de animale;
- adaptarea spațiilor de creștere a animalelor.

SM7.4 Sprijin pentru investițiile în crearea, îmbunătățirea sau extinderea serviciilor locale de bază destinate populației rurale, inclusiv a celor de agrement și culturale, și a infrastructurii aferente

Obiective:

- îmbunătățirea serviciilor de bază în ceea ce privește prevenirea și combaterea efectelor dezastrelor naturale, evenimentelor adverse și evenimentelor catastrofale.
- îmbunătățirea managementului deșeurilor pentru a asigura comunităților condiții optime de sănătate și protecția mediului.

Operațiuni/Acțiuni eligibile pentru sprijin:

- achiziționarea de incineratoare mobile și alte facilități de ucidere pentru distrugerea animalelor ucise contaminate sau cu suspiciuni de contaminare;
- achiziționarea de mijloace de tractare/ transport destinate incineratoarelor mobile;

Măsurile prezentate în PNDR 2014-2020 sprijină activități care se vor implementa prin proiecte pentru care este necesară parcurgerea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului și evaluare adecvată (dacă este cazul) în conformitate cu legislația în vigoare; evaluarea de mediu pentru PNDR 2014-2020 stabilește direcțiile generale de acțiune și nu se substituie aplicării acestor proceduri.

4) Obiectivele de mediu relevante vor fi implementate prin următoarele măsuri:

Măsura 1: Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare:

Această măsură, precum și sub-măsurile sale, sunt importante pentru dezvoltarea în continuare a practicilor agricole și pentru dezvoltarea rurală în termeni de dezvoltare durabilă, deoarece încurajează soluțiile noi și inovatoare în domeniul agriculturii și silviculturii, care contribuie, de asemenea, la formarea conștiinței asupra mediului.

Măsura 2: Servicii de consiliere

Această măsură, precum și sub-măsurile sale, vor contribui la îmbunătățirea calității resurselor umane, la îmbunătățirea proceselor de producție și a managementului în agricultură și silvicultură, precum și la creșterea gradului de conștientizare asupra mediului și, prin urmare, la protecția și grija față de mediu.

Măsura 4: Investiții în active fizice:

- vizează creșterea competitivității exploatațiilor agricole prin dotarea cu utilaje și echipamente performante, precum și modernizarea fermei (în special cea de dimensiune medie) și îmbunătățirea calității activelor fixe;
- restructurarea exploatațiilor și transformarea în exploatații comerciale;
- înființarea și/ sau modernizarea unităților de procesare și comercializare, introducerea de noi tehnologii pentru dezvoltarea de noi produse și procese;
- aplicarea măsurilor de protecția mediului, inclusiv scăderea consumului de energie și a emisiilor GES, promovarea investițiilor pentru producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile, creșterea numărului de locuri de muncă;

- înființarea, extinderea și modernizarea infrastructurii agricole de acces la fermă, a căilor de acces în cadrul fondului forestier și a modernizării infrastructurii de irigații care pot avea un impact negativ asupra mediului;

Această măsură ar putea avea un impact pozitiv, dar și unul negativ semnificativ asupra mediului.

Măsuri de prevenire, reducere și compensare a efectelor negative:

- Impactul negativ al activităților de investiții va trebui să fie eliminat printr-o evaluare atentă a structurilor individuale și a activităților sau a proiectelor, în ceea ce privește impactul lor asupra mediului și printr-o atenuare adecvată a acestui impact.
- Aplicarea corectă a normelor în vigoare în ceea ce privește construcția obiectivelor de investiții, a legislației de mediu relevante și a prevederilor reglementărilor comunitare privind dezvoltarea rurală (de exemplu, dispoziții privind investițiile în sisteme de irigații) conduc la reducerea impactului negativ.
- Pentru fiecare activitate în parte ce urmează să fie sprijinită prin această măsură, se vor lua în considerare cu atenție criteriile de eligibilitate și de selecție care se referă la protecția mediului.

Măsura 5 (introdusă prin PNDR v.8): Refacerea potențialului de producție agricolă afectat de dezastre naturale și de evenimente catastrofale și instituirea unor măsuri de prevenire corespunzătoare (art. 18 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013)

Măsura 6: Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor

Această măsură sprijină:

- fermele mici și vizează transformarea structurală și deschiderea lor către piață;
- înființarea și dezvoltarea de microîntreprinderi și întreprinderi mici în sectorul non-agricol din zonele rurale;
- microîntreprinderi și întreprinderi mici din mediul rural, care își creează sau dezvoltă noi activități în zonele rurale.

Măsura are un impact pozitiv din punct de vedere economic și social.

Pe de altă parte, există un risc de a afecta negativ mediul prin implementarea neadecvată a unor acțiuni eligibile în cadrul măsurii (de ex. dezvoltarea necontrolată a turismului, dezvoltarea neadecvată a sectorului de creștere a animalelor care pot fi o sursă de poluare a aerului, a resurselor de apă și sol și pot afecta biodiversitatea).

Este necesară o evaluare constantă a diferitelor planuri de afaceri și obiective, iar proiectele vor fi supuse procedurii de evaluare a impactului asupra mediului.

Măsura 7: Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale (Art.20)

Măsura sprijină investițiile care vizează înființarea, extinderea și îmbunătățirea rețelei de drumuri de interes local, a rețelei publice de apă, a rețelei publice de apă uzată; investiții în crearea, modernizarea sau extinderea infrastructurii educaționale/ îngrijire (înființarea și modernizarea grădinițelor și a creșelor, înființare și modernizare after-school, extinderea și modernizarea instituțiilor de învățământ secundar cu profil agricol).

Sunt sprijinite, de asemenea, investiții pentru protejarea obiectivelor de patrimoniu cultural de interes local, inclusiv așezăminte monahale, cu impact pozitiv asupra turismului local și stimulării dezvoltării mediului de afaceri local.

Măsura va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării economice locale prin crearea de condiții adecvate pentru afaceri, dezvoltarea eficientă și durabilă a zonelor rurale precum și pentru creșterea calității vieții populației rurale.

Din punct de vedere al mediului, investițiile în infrastructura de bază la scară mică, prin acțiunile propuse, prezintă un risc de impact negativ pentru mediu, în special pentru biodiversitate, ecosisteme și pentru serviciile ecosistemice.

Prin derularea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului (reglementată prin Legea 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului), care include și evaluarea adecvată (în cazul Siturilor Natura 2000), pentru fiecare proiect, vor

fi identificate măsuri de reducere a impactului asupra mediului și asupra obiectivelor de conservare din ariile naturale protejate de interes comunitar.

Pentru dezvoltarea turismului, va fi necesar să se evalueze capacitatea zonei de dezvoltare potențială a turismului și armonizarea dezvoltării turismului cu potențialul zonei. Criteriile de selecție ar trebuie să includă, de asemenea, și aspecte privind protecția mediului.

Submăsura SM7.4 nou introdusă, va sprijini investițiile în crearea, îmbunătățirea sau extinderea serviciilor locale de bază destinate populației rurale, inclusiv a celor de agrement și culturale, și a infrastructurii aferente. Sprijinul acordat are în vedere susținerea investițiilor pentru creșterea capacității de intervenție a entităților publice, în cazul apariției unor epizootii, precum și a celor de dezvoltare a bio-securității fermelor împotriva efectelor evenimentelor extreme și a situațiilor biotice, contribuind la o dezvoltare locală durabilă.

Măsura 8: Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor

Măsura are ca obiectiv creșterea suprafeței ocupate de păduri la nivel național care va contribui la promovarea sechestrării carbonului, adaptarea la efectele schimbărilor climatice, reducerea eroziunii solului, îmbunătățirea capacității de retenție a apei, precum și la refacerea și conservarea biodiversității locale.

Având în vedere scopul activităților prevăzute prin această măsură, se pot presupune efecte pozitive asupra mediului.

În cazul în care acțiunile se implementează în interiorul Siturilor Natura 2000, este necesară parcurgerea și a procedurii de evaluare adecvată, împreună cu procedura de evaluare a impactului asupra mediului, pentru a stabili dacă prin acțiunea de împădurire se vor aduce modificări asupra statutului de conservare al habitatelor/speciilor pentru care au fost declarate siturile Natura 2000.

Măsura 9: Înființarea grupurilor de producători

Măsura promovează canalele de vânzare și de comercializare a produselor agricole pe piața internă, în special prin promovarea cooperării dintre producătorii primari, procesatori și organizațiile de comercializare, precum și investiții în dezvoltarea propriilor birouri de vânzări, a activităților de marketing și de promovare.

Măsura 10: Agro-mediu și climă

Plățile de agro-mediu vor fi acordate fermierilor care își asumă, în mod voluntar, angajamente de agro-mediu, prin sprijin de tip compensatoriu.

Măsura 11: Agricultură ecologică

Măsura sprijină menținerea și conversia în exploatații agricole ecologice a terenurilor printr-un sistem de agricultură ecologică înregistrat și controlat. Principalele obiective ale măsurii, și anume promovarea biodiversității terenurilor agricole, reducerea impactului producției agricole asupra mediului și promovarea producției de alimente sănătoase.

Măsura are un impact pozitiv semnificativ asupra mediului și sănătății.

Măsura 13: Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice

Măsura are ca scop susținerea agriculturii într-un mediu care nu este prea favorabil pentru agricultură, în sensul încurajării fermierilor să își continue activitatea agricolă pe terenuri situate în zone unde practicarea agriculturii prezintă dificultăți (cum ar fi altitudinea și panta terenurilor, sezoane de vegetație scurte, o proporție mare a solurilor mai puțin productive și aflate sub diverse constrângeri) și unde există un grad ridicat al riscului de abandon, rezultând o profitabilitate mai scăzută și costuri de producție mai mari, comparativ cu zonele care nu au astfel de dezavantaje.

Conservarea agriculturii în aceste zone este vitală pentru protecția mediului și a peisajului.

Măsura este esențială pentru menținerea activităților agricole și evitarea abandonului activităților agricole în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, prin menținerea și promovarea sistemelor agricole durabile, prietenoase cu mediul, cu un efect sinergic pozitiv asupra biodiversității, calității mediului, în special a

resurselor de sol și apă. Implementarea acestei măsuri va avea, de asemenea, un impact social și economic pozitiv, asigurând astfel venituri și menținerea locurilor de muncă.

Măsura 15. Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea pădurilor

Măsura vizează creșterea rolului pădurii la păstrarea echilibrului ecologic și menținerea unei diversități inter și intraspecifice ridicate a pădurilor. Din punct de vedere al conservării biodiversității, măsura este benefică mai ales în pădurile de amestec și în șleaurile de câmpie, unde riscul pierderii unor specii de amestec valoroase este ridicat, și datorită prețurilor atractive la care poate fi valorificat lemnul rezultat din igienizarea pădurilor.

Măsura 16. Cooperare

Măsura are ca scop abordarea proiectelor integrate, prioritare strategice, care implică mai multe entități și susține înființarea și funcționarea grupurilor operaționale cu scopul specific de a întreprinde împreună un proiect integrat aplicat, care va genera beneficii directe pentru membrii grupurilor operaționale, prin urmare, pentru economia locală și/ sau a condițiilor sociale și de mediu din zonele rurale. Proiectele din cadrul acestei măsuri vor sprijini cooperarea între actorii din lanțul de aprovizionare pentru crearea și dezvoltarea de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale, precum și pentru activitățile specifice de promovare într-un context local.

Măsura 17. Gestionarea riscurilor

Această măsură are rolul de a sprijini fermierii să-și stabilizeze activitatea și producția prin primirea de compensații financiare pentru pierderile economice cauzate de către fenomenele climatice nefavorabile, bolile animalelor și ale plantelor, infestările cu dăunători și pentru incidente de mediu.

Măsurile 15, 16 și 17 vor avea incluse criteriile de selecție care vizează protecția mediului.

Măsura 19: Dezvoltarea locală a LEADER

Această măsură reprezintă un instrument transversal pentru măsurile clasice, cum ar fi susținerea tinerilor fermieri și a exploatațiilor agricole de mici dimensiuni, formarea profesională, prelucrarea produselor agricole, activitățile non-agricole, precum și pentru măsurile de inovare, conservarea patrimoniului material și imaterial, grupuri de producători, TIC. Grupul de Acțiune Locală este responsabil de reușita dezvoltării teritoriului acoperit.

Această măsură susține, de asemenea, utilizarea surselor regenerabile de energie, utilizarea eficientă a resurselor și tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon, rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și forestier.

Se așteaptă ca măsura să aibă un impact pozitiv asupra îmbunătățirii calității vieții, a situației economice și a condițiilor sociale ale populației, precum și asupra infrastructurii de bază și a serviciilor în cadrul comunităților rurale, în acest fel, măsura contribuind la toate cele trei dimensiuni ale principiului dezvoltării durabile: economică, socială și de mediu.

În ceea ce privește măsurile de investiții din cadrul acestei măsuri, acestea pot avea un impact negativ asupra mediului, prin urmare, atunci când se evaluează calitatea strategiei, este necesar să se aibă în vedere criteriile de mediu iar când se evaluează calitatea parteneriatului trebuie să se evalueze activitățile parteneriatului care vizează protecția mediului în zona acoperită de parteneriat.

Astfel, în funcție de efectele asupra mediului, tipurile de activități finanțate în cadrul măsurilor din PNDR 2014-2020 pot fi diferențiate după cum urmează:

- Impact negativ: dezvoltarea infrastructurii (apă, apă uzată, drumuri etc.), construcția de clădiri sau alte modificări operate asupra terenurilor în zonele rurale și alte investiții conexe cu impact asupra terenurilor vor avea un efect puternic, direct și permanent asupra mediului, cu un nivel ridicat de ireversibilitate (ex: construcția unei ferme va schimba definitiv categoria de utilizare a terenului);
- Impact pozitiv/negativ: Furnizarea de echipamente pentru prelucrare, ambalare și transport produse din activitățile agricole, menținerea efectivelor de animale și a terenurilor agricole, etc., au un efect potențial negativ asupra mediului. Investițiile în echipamente și instalații,

folosite/construite pe suprafețe restrânse pot avea efecte negative precum și pozitive pe termen mediu, în funcție de modul în care va fi utilizat echipamentul.

Aceste tipuri de activități au fost considerate a avea un efect temporar (ex: utilizarea unor echipamente de transport se face în funcție de ciclul de producție astfel efectele asupra mediului sunt limitate în timp);

- Impact neutru: Cursurile de formare, consiliere, crearea de rețele care facilitează cooperarea, schimbări în activitățile economice sau de afaceri ale persoanelor fizice sau ale comunităților, sunt acțiuni fără scară spațială (nu se desfășoară pe o anumită suprafață), acestea au asupra mediului efecte slabe sau neutre, de foarte multe ori indirecte și incerte.

5) Evaluarea impactului potențial general al priorităților și domeniilor de intervenție din PNDR 2014-2020:

Prin evaluarea priorităților PNDR 2014 - 2020, au fost identificate potențiale efecte pozitive sau negative, până la nivelul măsurilor individuale din PNDR 2014-2020.

În cazul în care domeniul de intervenție a avut mai mult de o măsură, evaluarea impactului asupra mediului a fost efectuată pentru toate măsurile aferente domeniilor de intervenție ale Programului.

Prioritatea 1 - Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale - va avea efecte comparabile și practic indirecte asupra mediului, în cadrul tuturor domeniilor sale de intervenție.

Prioritatea 2 - Creșterea viabilității și competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile agricole, promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și gestionarea durabilă a pădurilor, a prezentat, la evaluarea generală, un caracter sensibil negativ în special datorită măsurilor 4 și 6, care prezintă efecte potențiale negative în special asupra biodiversității, în timp ce mai puțin afectate vor fi apa, solul și într-o mică măsură, patrimoniul cultural și peisajul.

Prioritatea 3 - Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv prelucrarea și comercializarea produselor agricole, bunăstarea animalelor și gestionarea riscurilor în agricultură, ar avea efecte neutre și / sau ușor pozitive asupra mediului. Efectele negative nu au fost identificate la nivel de măsuri, dar nu sunt excluse din cauza efectelor incerte ale măsurilor 9 și 14.

Prioritatea 4 - Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură, contribuie cel mai mult la protejarea și îmbunătățirea componentelor individuale ale mediului.

Prioritatea 5 - Promovarea eficienței resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectorul agricol, alimentar și forestier - va avea, în principal, efecte potențiale pozitive și/sau mixte asupra mediului, fără a exclude însă potențialele efecte negative ale măsurilor particulare.

În special măsurile 4 și 6 prezintă efecte potențiale negative asupra anumitor receptori de mediu, în special asupra biodiversității, apei, solului, patrimoniului cultural și peisajului. Acest fapt necesită o atenuare a efectelor asupra mediului, în vederea îmbunătățirii impactului tuturor domeniilor de intervenție (A, C) din cadrul acestei priorități.

Prioritatea 6 - Promovarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură în zonele rurale, va afecta în mod pozitiv moderat mediul.

Pentru proiectele sprijinite prin Prioritățile 2 și 5 vor trebui adoptate măsuri de diminuare a impactului asupra mediului, care să contracareze potențialele efecte negative, în special în timpul construirii infrastructurii locale aferente.

Măsurile aferente Priorității 1 și majoritatea măsurilor din cadrul celorlalte priorități nu ar necesita măsuri de diminuare a impactului.

În cadrul analizei coerenței dintre obiectivele submăsurilor noi introduse în PNDR v.8 cu principalele planuri și strategii de mediu relevante, raportul de mediu a luat în considerare următoarele trei tipuri de situații:

- conflict - PNDR v.8 poate intra în conflict cu interesele părților interesate locale sau programul diferă de obiectivele strategice identificate în planurile și strategiile relevante;
- neutru - lipsă domenii comune de interacțiune între PNDR v.8 și planurile și strategiile relevante, nici la nivel de grup țintă, nici la nivel de obiectiv;
- coerent - PNDR v.8 și planurile și strategiile relevante au obiective strategice, acțiuni și grupuri țintă similare.

Analiza coerenței a vizat următoarele aspecte de mediu:

- conservarea biodiversității
- calitatea și gestionarea apei
- calitatea aerului și sănătatea umană
- politica energetică și schimbări climatice
- gestionarea deșeurilor și solului,

și a evidențiat, pentru două submăsuri, respectiv sM5.1 și sM7.4, situațiile în care acestea ar putea intra în contradicție cu obiectivele strategice identificate în planurile și strategiile relevante, astfel:

- în cazul sM7.4 *Sprijin pentru investițiile în crearea, îmbunătățirea sau extinderea serviciilor locale de bază destinate populației rurale, inclusiv a celor de agrement și culturale, și a infrastructurii aferente:*

- Realizarea obiectivului submăsurii "Îmbunătățirea gestionării deșeurilor pentru a asigura o protecție optimă a sănătății și mediului în rândul comunităților" poate fi contrară cu:

- obiectivele de conservare a biodiversității;
- obiectivele privind prevenirea poluării apelor, deoarece introduce noi surse de poluare;
- obiectivele Strategiei naționale și Planului național de acțiune privind schimbările climatice, deoarece incineratoarele cresc producția de GES;
- obiectivele strategiei europene și tematicii naționale privind poluarea aerului, deoarece introduce noi surse de poluare.

- în cazul sM5.1 *Sprijin pentru investiții în acțiuni preventive menite să reducă consecințele dezastrelor naturale, evenimentelor adverse și evenimentelor catastrofale probabile:*

- Realizarea obiectivului "Reducerea efectelor dezastrelor naturale, a evenimentelor adverse și a evenimentelor catastrofale asupra potențialului producției agricole", poate fi contrară cu:

- obiectivele de calitate a apei stabilite de directivă și de planul național, din cauza utilizării produselor și substanțelor de dezinfecție și a repelenților.

Aspectele de mediu relevante care ar putea fi afectate de implementarea obiectivelor submăsurilor sM5.1, sM5.2 și sM7.4 sunt prezentate în următorul tabel:

Aspect de mediu	sM5.1	sM5.2	sM7.4
Apă	✓	x	✓
Aer	x	x	✓
Sol	x	x	✓
Biodiversitate/resurse naturale	✓	x	✓
Peisaj și patrimoniu cultural	x	x	✓
Sănătate umană	✓	x	✓
Deșeuri	x	x	✓
Energie/emisii de gaze cu efect de seră	✓	x	

Legendă:

✓ - aspectul de mediu este relevant pentru submăsura introdusă în program

X - aspectul de mediu nu este relevant pentru submăsura introdusă în program

Din analiza tabelului rezultă principalele probleme de mediu posibile:

În cazul sM5.1

- calitatea apei și a biodiversității, din cauza riscurilor asociate utilizării produselor de dezinfectie și a repelenților;
- energie și emisii de GES pentru echipamentele frigorifice, legate de depozitarea temporară a animalelor sălbatice ucise;

Este de așteptat ca interacțiunea sM5.1 cu mediul să nu fie una relevantă la nivel național, cu excepția unei contribuții (cu caracter pozitiv) la obiectivul de sănătate umană.

În cazul sM5.2, nu este de așteptat vreo interacțiune cu obiectivele de mediu, întrucât această submăsură a fost introdusă pentru a restabili o situație modificată de un eveniment extraordinar (pesta porcină africană), fără a introduce noi cauze externe sau a crește consumul de resurse.

În cazul sM7.4, este de așteptată interacțiunea cu diferite obiective de mediu, deoarece prin funcționarea unui număr estimativ de 100 de incineratoare mobile, vor rezulta în mediu fluxuri materiale care ar putea afecta calitatea apei, aerului și a solului, biodiversitatea (rețeaua siturilor Natura 2000), ciclul de producere a deșeurilor și utilizarea/producerea energiei.

Evaluarea efectelor semnificative asupra mediului ca urmare a implementării PNDR v.8:

În cadrul raportului de mediu au fost evaluate efectele posibile asupra mediului, pentru toate submăsurile introduse în PNDR v.8, din perspectiva obiectivelor de mediu relevante identificate.

- Schimbări climatice și energie:

- Obiectiv de mediu:

a) Reducerea emisiilor de GES din deșeuri:

- În urma activării noilor submăsură (în mod special sM 7.4), este posibilă o creștere a emisiilor de GES (provenită din utilizarea incineratoarelor).
- Cu toate acestea, având în vedere capacitatea scăzută a fiecărui incinerator mobil, se așteaptă ca emisiile nou generate să aibă un impact limitat asupra creșterii emisiilor GES la nivel național.
- în procesul de incinerare a carcaselor animalelor, noile incineratoare contribuie la producerea energiei termice într-o anumită măsură, iar atunci când este posibilă, utilizarea opțiunii de recuperare a căldurii în procesul de incinerare, poate conduce la îmbunătățirea eficienței energetice la nivel de incinerator.

- Apă:

- Obiective de mediu:

a) Prevenirea sau limitarea deversării poluanților în apele de suprafață și subterane, prin măsuri de punere în aplicare;

b) Inversarea trendului semnificativ și sustenabil de creștere a poluanților în apele de suprafață și subterane;

c) Ne-deteriorarea stării corpului de apă de suprafață și subteran;

- În urma activării măsurilor, calitatea corpurilor de apă ar putea fi afectată de utilizarea produselor de dezinfectie și a repelenților (sM 5.1), necesare pentru abordarea

evenimentelor adverse și a evenimentelor catastrofale cauzate de PPA, dar se așteaptă ca efectul să nu fie relevant la nivel național.

- Utilizarea unui număr maxim de 100 incineratoare mobile (sM 7.4) poate duce la contaminarea corpurilor de apă, prin folosirea sistemelor de răcire (la unele tipuri de incineratoare), a operațiunilor de spălare (prin utilizarea de materiale de dezinfectie - cloruri) și prin reziduurile incineratorului.

- Specificațiile tehnice ale incineratoarelor mobile, compatibile cu cerințele legislative europene și naționale, fac ca impactul negativ asupra resurselor de apă să fie puțin probabil.

- Aer:

- Obiectiv de mediu:

a) Limitarea și, pe cât posibil, reducerea treptată și prevenirea poluării aerului:

- În urma implementării submăsurii 7.4, emisiile de CO₂, NO_x și PM generate de incineratoarele mobile, ar putea afecta calitatea aerului. Cu toate acestea, nivelul actual de utilizare a tehnologiilor aplicabile și obligațiile legale privind emisiile ar trebui să limiteze în mare măsură riscul de poluare a aerului.

- Sol:

- Obiectiv de mediu:

a) Protecția calității, cantității și funcției solului:

- În urma implementării submăsurii sM7.4, utilizarea unui număr maxim de 100 de incineratoare mobile poate afecta calitatea solului;

- cu toate acestea, riscul de contaminare a solului prin intermediul incineratoarelor mobile este foarte scăzut și ar trebui să fie limitat exclusiv la etapa legată de gestionarea reziduurilor provenite de la incinerare sau la cazul defecțiunilor tehnice în sistemele de reducere a emisiilor care ar putea genera depunerea de poluanți atmosferici la nivelul solului.

- Deșeuri:

- Obiectiv de mediu:

a) Promovarea tehnologiilor îmbunătățite pentru gestionarea deșeurilor:

- Utilizarea unui număr maxim de 100 incineratoare mobile va contribui la generarea de deșeuri periculoase (sub formă de cenușă).

- ca măsură de reducere a impactului, se va urmări amplasarea incineratoarelor în întreaga țară, luând în considerare atât cerințele de abordare a nevoilor (animalele care urmează să fie incinerate), cât și minimizarea impactului cauzat de transportul și eliminarea deșeurilor.

- Biodiversitate/ resurse naturale:

- Obiective de mediu:

a) Conservarea și sporirea diversității biologice prin reducerea impactului negativ, precum și restaurarea ecologică a ecosistemelor și habitatelor modificate;

b) Protecția, conservarea și restaurarea diversității biologice specifice agro-sistemelor prin implementarea tehnologiilor care favorizează o agricultură durabilă;

- În urma activării submăsurilor, biodiversitatea poate fi afectată prin utilizarea produselor de dezinfectie și a repelenților (sM 5.1);

- în plus, utilizarea incineratoarelor mobile (SM 7.4) poate afecta biodiversitatea, prin emisiile produse de acestea;
- în același timp, aceste efecte negative sunt limitate prin utilizarea tehnologiilor (de incinerare) care sunt conforme cu prevederile legislative europene și naționale.

- **Sănătatea populației:**

- **Obiectiv de mediu:**

a) Reducerea riscurilor de boli corelată cu reducerea riscului de infecție:

- Incineratoarele pot produce efecte negative potențiale asupra mediului (precum poluarea aerului și a apei prin emisiile incineratoarelor) și, prin urmare, pot afecta indirect sănătatea populației.
- Cu toate acestea, având în vedere capacitatea redusă a incineratoarelor mobile și tipologia inputurilor (carcase de animale), se așteaptă ca emisiile să fie limitate și localizate punctual.
- O distribuție optimă a incineratoarelor mobile, care minimizează transportul corpurilor de animale, ar reduce orice risc asociat problemelor sanitare.

Deoarece din această evaluare preliminară a rezultat că doar SM7.4 ar putea genera potențiale efecte semnificative negative asupra mediului, raportul de mediu a analizat în detaliu efectele SM7.4.

Din punct de vedere metodologic, potrivit prevederilor Directivei 2001/42/CE (Directiva SEA), au fost luate în considerare efectele directe și indirecte, probabilitatea și amploarea, frecvența, durata și reversibilitatea acestora, natura cumulativă a efectelor lor și dimensiunea lor transfrontalieră.

Alternative analizate în cadrul raportului de mediu pentru modificarea PNDR v.8:

Conform legislației SEA, definirea și evaluarea alternativelor face parte integrantă din procedura de evaluare strategică de mediu. *HG nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe* precizează că trebuie evaluat modul în care alternativele posibile, care sunt concepute ținând cont de obiectivele și aria geografică a programului, îndeplinesc obiectivele de mediu relevante pentru program. Analiza efectelor semnificative care derivă din alternativele propuse reprezintă baza pentru stabilirea măsurilor de prevenire, reducere, compensare și monitorizare a efectelor (negative) semnificative asupra mediului.

Prin versiunea 8 a PNDR, au fost introduse trei submăsuri:

- SM5.1 *"Sprijin pentru investițiile în măsuri preventive destinate să reducă efectele dezastrelor naturale, ale fenomenelor climatice nefavorabile și ale evenimentelor catastrofale probabile"*;
- SM5.2 *"Sprijin pentru investiții privind refacerea terenurilor agricole și a potențialului de producție afectate de dezastre naturale, de condiții de mediu adverse și de evenimente catastrofale"*;
- SM7.4 *"Sprijin pentru investițiile în crearea, îmbunătățirea sau extinderea serviciilor locale de bază destinate populației rurale, inclusiv a celor de agrement și culturale, și a infrastructurii aferente"*.

Cel mai relevant aspect este cel legat de achiziționarea a circa 100 de incineratoare mobile prin SM7.4, care prezintă un impact potențial asupra mediului.

Noile submăsuri introduse sunt conforme cu indicațiile și obiectivele stabilite în Manualul operațional pentru intervenția în focarele de pestă porcină africană, elaborat de ANSVSA. Conform Manualului operațional, una dintre problemele majore este asociată cu eliminarea carcaselor de animale moarte, întrucât numărul de animale implicate/afectate generează probleme de biosecuritate referitoare la mișcarea animalelor expuse/sau infectate, personalul și echipamentul necesar, problemele de mediu etc.

Incinerarea este una dintre metodele propuse de Manual, care precizează, de asemenea, că anumite metode de eliminare a animalelor moarte, precum incineratoarele, pot avea efecte nedorite asupra mediului.

Astfel, aceste efecte ar trebui identificate, împreună cu implicațiile pentru populație și modalitățile de minimizare a acestora, prin evaluarea de mediu (procedura SEA) a alternativelor și măsurilor de atenuare.

În cadrul raportului de mediu a fost luat în considerare un set de trei alternative:

- Alternativa 0 - neimplementarea măsurilor privind pesta porcină africană;
- Alternativa 1 - implementarea noilor submăsuri PNDR 2014-2020 v.8, incluzând incineratoare mobile (sM7.4);
- Alternativa 2 - investiții în instalații permanente de incinerare.

Au fost analizate comparativ Alternativa 0 și Alternativa 1, respectiv Alternativa 1 și Alternativa 2.

Sub-alternative ale alternativei 1

- au fost analizate elementele de identificare a sub-alternativelor ce vizează caracteristici tehnice similare și opțiunea de utilizare a incineratoarelor mobile în cadrul sM 7.4. Astfel, au reieșit următoarele două criterii relevante:

- Localizarea incineratoarelor mobile;
- Macro-caracteristicile incineratoarelor mobile.

Efectele asupra mediului în cazul sub-alternativelor au fost estimate și utilizate pentru construcția scenariilor de utilizare a incineratoarelor mobile și selectarea celui mai bun scenariu pentru limitarea efectelor de mediu.

Sub-alternativele relevante sunt următoarele:

- L1a: Prezența aglomerărilor de incineratoare (definite ca trei sau mai multe incineratoare într-o arie de 50 de km² - rază de aproximativ 4 km);
- L1b: Absența aglomerărilor de incineratoare (definite ca trei sau mai multe incineratoare într-o arie de 50 de km² - rază de aproximativ 4 km);
- L2.a: localizarea în interiorul sau în apropierea (la mai puțin de 1 km) ariilor protejate sau siturilor Natura 2000;
- L2.b: localizarea la distanță (mai mare de 1 km) de ariile protejate sau siturile Natura 2000;
- T1.a: Dimensiunea incineratoarelor: o pondere ridicată a incineratoarelor de dimensiuni mici (<100 kg /oră);
- T1.b: Dimensiunea incineratoarelor: incineratoarele de dimensiuni mici (<100 kg /oră) nu sunt luate în calcul;
- T2.a: Tipul de combustibil: combustibil Diesel;
- T2.b: Tipul de combustibil: combustibil de tip GPL, gaz natural (metan), bio combustibil;
- T3.a: cu tratarea apei uzate (ex. apă rezultată din operațiunile de curățire), inclusă în instalație;
- T3.b: cu spațiu de stocare a apei uzate și transportul către o stație de epurare sau incineratoare de substanțe periculoase.

Sub-alternativele bazate pe localizarea incineratoarelor mobile:

Informații detaliate privind localizarea incineratoarelor nu sunt disponibile la nivel de program. Cu toate acestea, este posibilă stabilirea unei ipoteze pentru o situație specifică - în ceea ce privește localizarea - care ar putea provoca efecte teritoriale.

O listă cu prevederi despre localizare este deja inclusă în *Ghidul Solicitantului* preliminar pentru sM7.4 și pot fi rezumate după cum urmează:

- Condiții de eligibilitate pentru acordarea sprijinului:

- Investiția trebuie să se realizeze în spațiul rural ;
 - o anagajamentul că echipamentele (unitățile mobile de incinerare și facilitățile de ucidere) și mijloacele de transport/tractare achiziționate prin proiect vor deservi toate comunele și satele aferente acestora din județul solicitantului, activitatea pentru care acestea au fost achiziționate urmând a se desfășura în spațiul rural deservit;

- o angajamentul solicitantului că incineratoarele mobile vor fi amplasate pe timpul utilizării, conform legislației¹, la o distanță de minimum 500 m de locuințele populației;
- o angajamentul solicitantului că incineratoarele mobile vor fi amplasate pe timpul utilizării la minim 15 km față de graniță², pentru evitarea oricărui impact de mediu transfrontalier;
- Criterii de selecție:
 - Principiul prioritizării proiectelor/investițiilor în funcție de nevoile existente și riscul zonei respective

Astfel, cele două limitări importante privind locația au fost deja stabilite ca o condiție pentru acordarea sprijinului, respectiv condiția referitoare la distanța de amplasare a incineratoarelor față de graniță și față de locuințele populației.

Angajamentul asumat în furnizarea serviciului pentru toate comunele și satele aferente zonei ar putea reduce riscul de "efect de aglomerare a incineratoarelor" în distribuția incineratoarelor mobile pe întreg teritoriul unei unități administrative.

Cu toate acestea, nu se exclude posibilitatea de a avea trei sau mai multe incineratoare într-o zonă delimitată, în funcție de intensitatea contaminării cu virusul PPA, cu potențiale efecte mai ridicate asupra mediului.

În consecință, alternativele propuse privind locația sunt următoarele:

- L1: aglomerare de incineratoare mobile (definite ca trei sau mai multe incineratoare pe o suprafață de 50 kmp - rază de aproximativ 4 km, conform studiilor existente)
 - o L1.a: prezența aglomerărilor de incineratoare
 - o L1.b absența aglomerărilor de incineratoare
- L2: proximitatea față de ariile protejate sau față de siturile Natura 2000
 - o L2.a: în interiorul sau în apropierea (la mai puțin de 1 km) ariilor protejate sau siturilor Natura 2000
 - o L2.b: la distanță (mai mare de 1 km) de ariile protejate sau siturile Natura 2000

Sub-alternative bazate pe macro-caracteristicile tehnice:

Caracteristicile tehnice specifice legate de incineratoarele mobile sunt necesare pentru o evaluare completă a impactului asupra mediului, cum ar fi capacitățile de incinerare, temperatura de lucru, combustibilul, sistemul de curățare a gazelor de ardere, utilizarea apei de răcire și spălare etc. De asemenea, timpul de utilizare și alte informații cu caracter practic sunt esențiale pentru cuantificarea impactului local.

În baza informațiilor furnizate de către AM PNDR, prin documentul "*Justificare număr incineratoare*", dimensiunea incineratoarelor mobile, exprimată în termeni de capacitate, variază între 220 și 500 kg / oră. Pe baza analizei informațiilor tehnice disponibile despre diferitele tipuri de incineratoare mobile, a fost posibilă extragerea macro-caracteristicilor care urmează să fie utilizate în analiză, așa cum sunt evidențiate în tabelul următor. Parametrii prezentați au caracter indicativ, deoarece aceștia pot suferi variații de la un incinerator la altul.

"Alternativa 0"

HG nr. 1076/2004 stabilește cerința de a analiza evoluția stării mediului fără implementarea programului. Aceasta este denumită în mod obișnuit „Alternativa 0” și oferă oportunitatea de a revizui relevanța programului în raport cu obiectivele de mediu.

Proiectarea unei alternative de neimplementare (Alternativa zero) a celor trei submăsuri noi referitoare la pesta porcină africană, introduse în versiunea 8 a PNDR (respectiv submăsurile 5.1, 5.2 și 7.4) permite înțelegerea valorii adăugate potențiale - în termeni de mediu - a versiunii revizuite propuse a programului, în comparație cu situația "obișnuită", fără intervenția PNDR. Modificarea PNDR este astfel considerată Alternativa 1. Așa cum a fost evidențiat în Raportul privind determinarea domeniului de aplicare a evaluării strategice de mediu (SEA), se așteaptă ca interacțiunea dintre sM5.1 și aspectele de mediu să nu fie relevantă la nivel național (chiar dacă efectele utilizării produselor de dezinfecție și a repelenților au fost luate în considerare în analiză); nu este de așteptat ca sM5.2 să aibă o interacțiune relevantă cu

¹ Ordinul ministrului sănătății nr. 119/2014

² Legea 92/2003 pentru aderarea României la Convenția privind efectele transfrontaliere ale accidentelor industriale

obiectivele de mediu, deoarece este introdusă în vederea restabilirii unei situații perturbate de un eveniment extraordinar (PPA), fără a aduce noi contribuții externe și fără a avea impact asupra creșterii consumului de resurse naturale.

Pe de altă parte, se așteaptă ca SM 7.4 să afecteze unele aspecte de mediu, ca urmare a introducerii posibilității de achiziționare a unui număr maxim de 100 incineratoare mobile. Astfel, potențialele efecte majore pot fi asupra calității aerului și a solului, biodiversității, ciclului de gestionare a deșeurilor și asupra utilizării/producției de energie.

Soluția optimă, de achiziționare a incineratoarelor mobile pentru combaterea PPA, are ca bază următoarele considerente:

- Luând în considerare diversitatea formelor de relief din România, în cazul apariției unor epizootii, arealul de acoperit diferă de la un județ la altul, ceea ce, în absența unor dotări adecvate, îngreunează semnificativ modul de intervenție al autorităților publice responsabile pentru prevenirea, limitarea și combaterea acestora;
- În contextul evoluției pestei porcine africane, pentru prevenirea și limitarea propagării virusului atât în interiorul județelor afectate, cât și în cele limitrofe, este recomandat ca neutralizarea/eliminarea cadavrelor prin incinerare să fie efectuată la fața locului;
- Astfel, este necesară disponibilitatea la nivel județean a incineratoarelor mobile de capacități diferite, în funcție de cantitatea de cadavre ce ar putea fi necesar a fi neutralizată, pentru a asigura o intervenție eficientă atât în zonele de focar, cât și în cele limitrofe;
- Totodată, în județele cu potențial ridicat de creștere a suinelor este necesară corelarea numărului de incineratoare de diferite capacități cu efectivele de suine, în vederea reducerii riscului de infestare sau extindere cu pestă porcină africană, prin creșterea vitezei de reacție a autorităților;
- Plecând de la necesitatea combaterii pestei porcine africane, prin submăsura 7.4 se are în vedere crearea acestui serviciu public de neutralizare/eliminare a deșeurilor de origine animală rezultate în urma apariției unei epizootii, prin dotarea autorităților publice responsabile (consilii județene) cu incineratoare mobile de diferite capacități.

Alternativa 1 (modificarea PNDR cu introducerea submăsurilor 5.1, 5.2 și 7.4) este determinată de necesitatea de a combate pesta porcină africană. România este una dintre principalele țări UE afectate de PPA, astfel că trebuie adoptate măsuri severe în ceea ce privește prevenirea și limitarea răspândirii epidemiei. Cu alternativa 0 (fără acțiuni împotriva PPA), evoluția epidemiei ar continua să se manifeste. La data elaborării prezentului document, PPA este prezentă în 197 de localități din 19 de județe, cu un număr de 716 focare (dintre care 12 în exploatații comerciale). În alte 2 județe au fost înregistrate cazuri de PPA doar la mistreți. În total au fost eliminați 365.486 de porci afectați de boală și există 1.249 cazuri la mistreți. Situația curentă (la data elaborării raportului de mediu) a focarelor de PPA este prezentată în tabelul de mai jos:

Județ	Focare PPA	Cazuri la mistreți
Satu-Mare	4	131
Bihor	27	31
Sălaj	1	44
Tulcea	454 (dintre care 5 focare la exploatații comerciale și un focar la o exploatație de tip A ³)	162
Brăila	58 (dintre care 4 focare la exploatații comerciale)	23
Constanța	35	25
Ialomița	32	155
Galați	3	29
Ilfov	2	-
Călărași	49 (dintre care un focar la o exploatație comercială)	98

³ Potrivit Legii nr. 37/2015 privind clasificarea fermelor și exploatațiilor agricole, exploatațiile de tip A sunt exploatații specializate în culturi

Județ	Focare PPA	Cazuri la mistreți
Buzău	13 (dintre care un focar la o exploatare de tip A)	14
Giurgiu	22	25
Teleorman	6	478
Olt	1	2
Dâmbovița	1	1
Bistrița-Năsăud	-	3
Arad	1	-
Botoșani	2	23
Covasna	2	-
Bacău	3	-
Maramureș	-	5

În cazul alternativei „zero”, efectele negative directe asupra mediului ar trebui să decurgă în principal din eliminarea corpurilor de animale infectate utilizând metode standard (nu incinerare specifică) cu o probabilitate mare de contaminare a unor componente de mediu (sol și apă), producând pe termen scurt și mediu efecte negative asupra faunei naturale și a sănătății populației. Efectele potențiale asupra mediului în cazul alternativei zero, sunt următoarele:

Biodiversitate

- Extinderea contaminării, de la animalele afectate de pesta porcină, ceea ce produce efecte negative asupra faunei naturale;
- Creșterea evenimentelor adverse și catastrofale cauzate de pesta porcină africană, care afectează potențialul de producție agricolă (intensificarea focarelor);
- Criza animalelor afectate (rase locale), în special în fermele care dețin efective distruse de dezastrul epizootic.

Sănătatea populației

- Riscul unor probleme sanitare care decurg din eliminarea corpurilor animalelor afectate de pesta porcină.

Gestionarea deșeurilor

- Problemă cauzată de gestionarea deșeurilor, în special în ceea ce privește gestionarea carcaselor animale, rezultate ca urmare a apariției pestei porcine africane și eliminarea acestor deșeuri contaminate.

Schimbări climatice și energie

Nu există efecte directe ale PPA asupra aspectelor ce țin de schimbări climatice sau energie.

Apă

- Deteriorarea stării corpurilor de apă, cauzată de contaminarea apelor de suprafață și subterane cu virusul PPA, provenit de la carcasele animalelor (sălbatică sau domestice) afectate de PPA și nedistruse în mod corespunzător.

ALTERNATIVA 2: Instalații permanente de incinerare

În cazul Alternativei 2, se prevede eliminarea carcaselor prin intermediul instalațiilor permanente de incinerare și nu a celor mobile (Alternativa 1).

Comparația efectelor asupra factorilor climatici și energiei, factorilor de mediu și asupra ciclului de gestionare a deșeurilor și sănătății umane generate de cele două tipuri de incineratoare este prezentată mai jos:

a) Obiective generale: Ambele alternative abordează aceleași nevoi, respectiv combaterea pestei porcine africane și contribuie la atingerea obiectivelor de siguranță și sănătate umană;

b) În domeniul Schimbări climatice și energie - obiectivul "Reducerea emisiilor de GES din deșeuri":

- Incineratoarele mobile/fixe de aceeași capacitate și cu caracteristici tehnice similare au efecte asemănătoare în ceea ce privește emisiile de gaze cu efect de seră.

- Cu toate acestea, în cazul incineratoarelor mobile, emisiile generate pentru transportul cadavrelor de animale pot fi reduse, prin optimizarea logisticii.
- Pe de altă parte, procesul de recuperare a căldurii (pentru atingerea eficienței energetice/ reducerea consumului de energie) este facilitat în cazul incineratoarelor fixe.
- c) În domeniul Apă - obiectivele *"Prevenirea sau limitarea deversării poluanților în apele de suprafață și subterane; Diminuarea poluanților în apele de suprafață și subterane; Nedeteriorarea stării corpurilor de apă de suprafață și subterane"*:
 - Incineratoarele cu caracteristici tehnice similare (ex. capacități), tehnologie utilizată similară (ex. procese de neutralizare, procese de spălare) și procese similare de retenție a poluanților, pot produce efecte comparabile asupra corpurilor de apă de suprafață și subterane (din punct de vedere al calității).
- d) În domeniul Aer - obiectivul *"Limitarea și, pe cât posibil, reducerea treptată și prevenirea poluării aerului"*:
 - Incineratoarele de aceeași capacitate și cu caracteristici tehnice similare emit noxe într-o cantitate comparabilă, având astfel efecte asemănătoare asupra calității aerului.
 - Cu toate acestea, utilizarea incineratoarelor fixe sporesc, pe termen lung, concentrația emisiilor în aceeași arie.
- e) În domeniul Sol - obiectivul *"Protecția calității, cantității și funcției solului"*:
 - Principalul avantaj al incineratoarelor mobile este dat de posibilitatea relocării acestora, fiind astfel redus riscul de acumulare a poluanților în aceeași arie.
- f) În domeniul Deșeurii - obiectivul *"Promovarea tehnologiilor îmbunătățite pentru gestionarea deșeurilor"*:
 - Chiar dacă producția de deșeurii reziduale este aceeași pentru incineratoarele mobile și fixe, cu aceleași caracteristici tehnice, cele mobile prezintă avantajul optimizării localizării, precum și minimizării impactului transportului și eliminării deșeurilor.
- g) În domeniul Biodiversitate/resurse naturale - obiectivele *"Conservarea și sporirea diversității biologice prin reducerea impactului negativ, precum și restaurarea ecologică a ecosistemelor și habitatelor modificate; Protecția, conservarea și restaurarea diversității biologice specifice agro-sistemelor prin implementarea tehnologiilor care favorizează o agricultură durabilă"*:
 - Potențialele efecte asupra biodiversității, prin prisma celor două opțiuni, sunt similare.
 - În plus, incineratoarele fixe reprezintă o perturbare permanentă.
- h) În domeniul Sănătatea populației - obiectivul *"Reducerea riscurilor de boli corelată cu reducerea riscului de infecție"*:
 - Efectele potențiale indirecte ale incineratoarelor asupra sănătății umane (referitoare la poluarea aerului și a apei din emisiile incineratorului) sunt comparabile pentru incineratoarele fixe și mobile.
 - Cu toate acestea, efectul principal asupra sănătății umane în cazul PPA este legat de reducerea riscului de probleme sanitare ca urmare a prezenței cadavrelor de animale.
 - În acest sens, incineratoarele mobile pot reduce riscul, prin minimizarea/optimizarea transportului cadavrelor la incinerator.

Concluziile analizei comparative dintre Alternativa 1 (incineratoare mobile) și Alternativa 2 (incineratoare fixe) sunt următoarele:

- Impactul asupra mediului în ceea ce privește emisiile, generarea de deșeurii și gestionarea apei provenite de la instalațiile de incinerare fixe sau de la incineratoarele mobile este unul asemănător.
- Impactul acestor instalații depinde de tehnologia utilizată, dimensiune și alte caracteristici specifice fiecărei instalații de incinerare, acestea neputând fi analizate în detaliu la nivelul evaluării de mediu.
- Cu toate acestea, se poate constata o reducere a posibilelor efecte negative în ceea ce privește incineratoarele mobile comparativ cu cele fixe și este în principal asociată cu posibilitatea de a optimiza transportul către incineratoare a cadavrelor de animale, respectiv de la incineratoare a deșeurilor reziduale.
- astfel, incineratoarele mobile pot reduce într-o mare măsură transportul animalelor moarte de la un loc la altul, cu consecințe în ceea ce privește reducerea riscului de răspândire a agenților patogeni din utilaje, containere și camioane.

- transportul animalelor moarte este unul dintre cele mai sensibile aspecte pentru fermieri (potrivit Manualului operațional pentru intervenția în focarele de PPA), întrucât aceștia nu dispun de utilaje sau cunoștințe adecvate pentru ducerea la îndeplinire a acestei sarcini în condiții optime și de siguranță. Deși transportul animalelor moarte nu intră în responsabilitatea fermierilor în cazul intervențiilor în focarele de PPA, transportul cadavrelor animalelor de către fermieri este evitat într-o mai mare măsură prin utilizarea incineratoarelor mobile;
- un incinerator mobil este acceptat mai ușor de populație comparativ cu unul fix, deoarece este imediat asociat cu situația de urgență și nu se referă la gestionarea deșeurilor în general.

Alternativa 1: selecție ca alternativă optimă și justificare selecție

Alternativa selectată este Alternativa 1 (versiunea 8 a PNDR, prin introducerea sM5.1, sM5.2 și sM7.4 cu incineratoare mobile) din următoarele motive:

- comparativ cu Alternativa 0 deoarece:
 - permite o abordare eficientă a situației de urgență reprezentată de PPA;
 - potențialele efecte negative asupra mediului introduse de Alternativa 1 sunt mai puțin semnificative decât cele generate de o difuzie necontrolată a PPA, în cazul în care nu se optează pentru niciun mod de intervenție.
- comparativ cu Alternativa 2 deoarece:
 - incineratoarele mobile reprezintă soluția cea mai flexibilă pentru înlăturarea cadavrelor
 - efectele negative asupra mediului sunt așteptate să fie mai ridicate în cazul incineratoarelor fixe decât în cazul celor mobile.

Indicatori de monitorizare PNDR v.8:

Analiza strategică de mediu (SEA), realizată în perioada 2014-2015, a identificat principalele interacțiuni dintre PNDR și aspectele de mediu, definind un set de indicatori pentru monitorizarea efectelor asupra mediului, derivate din implementarea intervențiilor PNDR pe întreaga perioadă de programare 2014-2020 (conform Aviz de mediu nr. 29 din 18.05.2015).

Actualizarea indicatorilor este efectuată anual.

Ca urmare a ultimei actualizări realizate (anul 2018), echipa de evaluare a propus o integrare a listei de indicatori, bazată pe o abordare DPSIR (Activități cu impact asupra mediului, Presiune, Starea mediului, Impact, Răspuns) elaborată de către Agenția Europeană de Mediu (EEA) și include o analiză aprofundată a interacțiunilor dintre PNDR și aspectele de mediu, mai bine adaptate contextului de intervenție național.

Indicatorii sunt definiți la nivel agregat, pentru a surprinde efectele generale asupra mediului, ce pot fi observate la nivel de măsură și de domeniu de intervenție.

Modificările introduse prin versiunea 8 a PNDR, respectiv prin sM5.1, sM5.2 și sM7.4, au impus definirea unor noi indicatori, la nivel de submăsură, care nu sunt acoperiți prin lista de indicatori actuală menționați în avizul de mediu nr. 29 din 18.05.2015.

Monitorizarea efectelor noilor măsuri, introduse prin PNDR, asupra mediului va fi integrată în sistemele de monitorizare deja existente ale SEA.

O actualizare periodică va fi efectuată prin Analiza contribuției nete a intervențiilor PNDR la schimbarea valorii indicatorilor SEA, transmisă Autorității de Management în fiecare an.

Următorii indicatori au fost propuși pentru monitorizarea posibilelor efecte negative asupra mediului, ca urmare a modificărilor operate la nivelul PNDR prin introducerea sM 5.1, sM 5.2, sM 7.4.

Indicatori de Presiune (P)

Indicatorii privind "Presiunea", potrivit schemei DPSIR, pot fi integrați în sistemul de monitorizare al PNDR, cu referire la incineratoarele mobile, astfel:

- Numărul și localizarea (la nivel județean) a incineratoarelor mobile;
- Numărul de incineratoare după dimensiune (exprimat în funcție de capacitatea de incinerare) și capacitatea totală de incinerare.

Acești indicatori pot fi cuantificați în baza informațiilor colectate prin cererea de finanțare și prin fișele de proiect (raportarea caracteristicilor tehnice a incineratoarelor utilizate).

Indicatori de Impact (S-I)

Informații legate de impactul incineratoarelor mobile nu pot fi obținute direct din sistemul de monitorizare al PNDR (diferit față de situația indicatorilor de presiune).

În plus, indicatorii de impact asupra mediului, solicitați de Comisia Europeană prin Sistemul Comun de Monitorizare și Evaluare (SCME) referitori la evaluarea efectelor PAC (Politica Agricolă Comună) prezintă un caracter generic pentru a surprinde impactul măsurilor de combatere a situațiilor de urgență privind PPA.

Indicatorii incluși în procesul anual de monitorizare a SEA (tabelul de mai jos), pot fi parțial utilizați pentru a stabili impactul noilor sub-măsură introduse:

- Variația indicatorului "*Particule prezente în aer*" ar putea fi utilizată pentru a investiga impactul generat de introducerea noilor incineratoare, numai dacă există informații legate de acest aspect, distribuite spațial la nivel județean sau teritorial;

Indicatori propuși pentru monitorizarea efectelor implementării modificărilor aduse versiunii 8 a PNDR 2014-2020 (introducerea sub-măsurilor 5.1, 5.2 și 7.4):

Aspect de mediu	DPSIR	Indicator	Inclus în lista inițială a indicatorilor SEA
Calitatea aerului	P	Număr de incineratoare	NU
	S-I	Particule prezente în aer	DA
	S-I	Index privind calitatea aerului/ concentrația de poluanți principali	NU

Pentru a aborda problematica de definire și monitorizare a indicatorilor de impact actuali asociați cu submăsura SM7.4, au fost propuse următoarele trei ipoteze diferite referitoare la colectarea informațiilor despre presiune:

- *Ipoteza 1: Monitorizarea bazată pe informațiile colectate printr-o procedură legală (și obligatorie)* (atunci când se solicită o Evaluare de Impact asupra Mediului sau atunci când alt tip de autorizare de mediu este obligatorie pentru beneficiar/operator). În acest caz, operatorii/ beneficiarii intervențiilor colectează datele de monitorizare în conformitate cu normele legislative (sau în baza înțelegerilor cu AM) și le transmit autorităților. Aceste informații sunt ulterior transmise echipei de evaluatori pentru prelucrarea datelor, printr-un protocol specific de comunicare;
- *Ipoteza 2: Monitorizarea bazată pe datele transmise de beneficiari.* În acest caz, beneficiarii sunt responsabili să colecteze informațiile de bază privind instalațiile. În acest scop, AM definește un protocol pentru transmiterea datelor și oferă beneficiarului un sprijin financiar adecvat.
- *Ipoteza 3: Monitorizarea impactului generat de PNDR.* În acest caz, se instituie un sistem specific de monitorizare a emisiilor în aer și a contaminării solului, rezultate din operarea incineratoarelor mobile. Activitatea poate fi externalizată unor furnizori privați sau publici specializați (Autoritate Competentă pentru Protecția Mediului). Parametrii care trebuie monitorizați - frecvența monitorizării, numărul și locația punctelor din eșantion - trebuie să fie convenite de către părțile cheie interesate (de exemplu, autoritatea de management și agenția de mediu). După colectare, informațiile trebuie transmise evaluatorului pentru prelucrare, printr-un protocol specific de comunicare.

Entitatea care stabilește modalitatea de transmitere a informațiilor este Autoritatea de Management.

Informațiile de bază care trebuie colectate la nivel de instalație, în conformitate cu unul dintre scenariile/ipotezele de mai sus, sunt enumerate în tabelul următor:

Aspect de mediu	DPSIR	Indicator	Observații
Deșeuri	P	Cantitatea de deșeuri reziduale care necesită eliminare, produse de incineratoare	Aceste informații sunt de obicei deținute de beneficiar, care trebuie să respecte reglementările privind deșeurile
Calitatea aerului	P	Cantitatea emisiilor în aer (concentrația poluanților)	Aceste informații sunt deținute de beneficiar prin EIM sau autorizațiile de mediu (ipoteza 1), altfel trebuie colectate în conformitate cu ipotezele 2 sau 3
Calitatea apei	P	Cantitatea apei utilizată în procesul de incinerare	Aceste informații sunt de obicei cunoscute de beneficiar sau pot fi colectate conform ipotezei 2.
	S-I	Volumul de ape reziduale tratat în sistem propriu / stocat și transportat într-o stație de epurare sau în incineratoare de substanțe periculoase	

Indicatori pentru monitorizarea impactului asupra mediului a sub-măsurilor sM5.1, sM5.2 și sM7.4

Aspect de mediu	Obiectiv de mediu	Indicator SEA propus	Unitate de măsură	Trend țintă	Instituție responsabilă cu gestionarea datelor
Calitatea aerului	Limitarea și, pe cât posibil, reducerea graduală și prevenirea poluării aerului	Număr de incineratoare	Număr	n.a.	MADR
		Particule prezente în aer	% (PM10 PM2,5)	Scădere	MMAP
		Emisiile în aer	Concentrația de poluanți principali (μg/m3)	n.a.	MADR (date colectate de la beneficiari)
		Index privind calitatea aerului/ concentrația de poluanți principali	% depășirea limitei	Scădere	MMAP
Calitatea apei	Nedeteriorarea stării apelor subterane și apelor de suprafață	Apa utilizată în procesul de incinerare	m ³ /an	n.a.	MADR (date colectate de beneficiari)
		Volumul de ape reziduale tratat în sistem propriu / stocat și transportat într-o stație de epurare sau în incineratoare de substanțe periculoase	m ³ /an	n.a.	MADR (date colectate de beneficiari)
Managementul deșeurilor	-Promovarea tratării deșeurilor pentru a asigura o gestionare rațională a mediului ;	Cantitatea de deșeuri reziduale produse de	Kg	n.a.	MADR

	-Eliminarea deșeurilor în conformitate cu cerințele legislației privind gestionarea deșeurilor în vederea protejării sănătății umane și a mediului	incineratoare, care necesită eliminarea în depozitele de deșeuri			
--	--	--	--	--	--

Avizul de mediu se emite cu următoarele condiții:

Submăsurile noi introduse în PNDR 2014-2020 v.8 sprijină activități care se vor implementa prin proiecte pentru care este necesară aplicarea prevederilor Legii nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului;

Evaluarea de mediu pentru PNDR 2014-2020 v.8 stabilește direcțiile generale de acțiune și nu se substituie aplicării procedurii privind evaluarea impactului asupra mediului la nivel de proiecte.

Aplicarea sM 7.4 se va face conform Planului de Contingență al României pentru pesta porcină africană, ediția a III-a, februarie 2016.

Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU) și Inspectoratele pentru Situații de Urgență (ISU) participă la supravegherea operațiunilor de neutralizare prin incinerare la fața locului, ca metodă alternativă și iau măsuri pentru a preîntâmpina eventualele incendii.

Aplicarea măsurilor trebuie să respecte prevederile Manualului Operațional pentru intervenția în focarele de pestă porcină africană, ediția II, 2018.

Vor fi respectate valorile maxime admise în privința emisiilor și a efluenților.

A) Măsurile de reducere sau de compensare a efectelor semnificative asupra mediului.

Procedura evaluării de mediu a identificat anumite efecte potențiale negative asupra mediului care necesită eliminare/diminuare.

Măsurile de diminuare, precum și măsurile pentru extinderea efectelor potențial pozitive și reducerea/diminuarea efectelor potențial negative includ:

- asigurarea unei implementări coerente a evaluării impactului asupra mediului la nivelul proiectelor individuale de investiții în infrastructură și construcții.
- acordarea unei atenții deosebite evaluării impactului asupra mediului pentru proiectele care vor fi implementate în interiorul sau în imediata vecinătate a ariilor naturale protejate de interes comunitar.
- prevenirea deteriorării mediului și a resurselor naturale (inclusiv a resurselor de apă, terenuri și sol), supraexploatării acestora, poluării apelor de suprafață și subterane, generate de aplicarea necorespunzătoare a îngrășămintelor și pesticidelor, precum și prevenirea poluării prin intermediul apelor uzate evacuate, generată de construcția și funcționarea necorespunzătoare a stațiilor de tratare a apelor reziduale.
- prevenirea riscurilor de mediu și a riscurilor tehnologice cu potențial impact negativ direct asupra mediului și a sănătății umane.
- sprijin pentru aplicarea celor mai bune tehnici disponibile, pentru cunoașterea și aplicarea inovațiilor care reflectă exploatarea eficientă a resurselor naturale și a surselor regenerabile de energie, cu accent pe eficiența energetică cu impact potențial negativ minim asupra mediului.
- asigurarea unui impact potențial negativ minim asupra mediului în timpul lucrărilor de construcție și reconstrucție - zgomot, emisii în atmosferă, poluare a apei și a solului, deranjarea animalelor și afectarea stării de sănătate a locuitorilor, prin evitarea zonelor sensibile, sistarea lucrărilor în anumite perioade importante pentru specii (ex: perioada de incubație pentru păsări sau perioada de migrație/deplasare în amonte pentru speciile de pești), evitarea compactării solului, a eroziunii și a poluării apei și a aerului, folosirea materialelor locale, durabile și reciclate, renovarea clădirilor existente în locul construirii de noi clădiri.
- asigurarea unui echilibru între managementul intensiv și extensiv al terenurilor, astfel încât investițiile în zonele defavorizate să aibă potențialul de a contribui la o serie de rezultate

benefice mediului, și de a nu conduce la potențiale efecte negative, cum ar fi suprapășunatul și eroziunea solului.

- luarea în considerare în strategiile de dezvoltare locală LEADER și de către GAL-uri a potențialului de a genera efecte pozitive, la scară mică, asupra biodiversității, calității și cantității apei, solului, calității aerului, schimbărilor climatice și planificării utilizării terenurilor, care ar putea fi ne semnificative individual, dar semnificative în cadrul evaluării impactului cumulativ.
- investigarea amănunțită în timpul procesului de aprobare a proiectelor și monitorizarea în timpul procesului de implementare a proiectului, a sustenabilității activităților propuse și a echilibrului între efectele pe termen scurt și efectele pe termen lung.
- respectarea, pe parcursul procesului de evaluare a proiectului, a echilibrului între efectele locale, regionale și naționale ale proiectelor, cu preferință a efectelor potențiale cumulative și sinergice pozitive.
- acordarea unei atenții deosebite evaluării impactului asupra sănătății și calității vieții populației.
- asigurarea transparenței și accesului la informație de-a lungul procesului de elaborare/evaluare a cererilor de finanțare, selectarea proiectelor și alocarea de fonduri, precum și monitorizarea și evaluarea proiectelor, măsurilor, domeniilor de intervenție și a programului în ansamblu, în ceea ce privește respectarea principiului competitivității.
- monitorizarea și evaluarea sistematică a impactului potențial al programului asupra mediului și sănătății populației.
- furnizarea de informații relevante pentru solicitanți și beneficiari cu privire la aspectele de mediu ce trebuie respectate și evaluarea corespunzătoare a efectelor potențiale asupra mediului, a proiectelor depuse.
- pentru ameliorarea efectelor negative potențiale (uneori cumulative), sunt necesare, de asemenea, măsuri de valorificare a oportunităților de consolidare a efectelor potențiale pozitive, cum ar fi:
 - o împădurirea zonelor deficitare, care are potențialul de a furniza o îmbunătățire a calității mediului, în special în ceea ce privește biodiversitatea, contribuția sa la absorbția carbonului și îmbunătățirea peisagisticii.
 - o Investițiile în servicii sociale și în infrastructura din mediul rural oferă potențial pentru asigurarea de beneficii pentru mediu. Coordonarea parteneriatului între părțile interesate locale (autorități locale, comunități, furnizorii de afaceri) va fi esențială pentru a maximiza beneficiile asupra mediului.

Măsuri specifice pentru Biodiversitate:

- o diminuarea sau înlăturarea efectelor potențiale negative ale unor proiecte viitoare finanțate prin PNDR 2014-2020 asupra ariilor naturale protejate, prin parcurgerea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului și de evaluare adecvată a impactului asupra speciilor/habitatelor de interes comunitar.
- o pentru a evita unele efecte potențiale negative ale implementării anumitor proiecte, în special cele ce vizează infrastructura, precum și întârzierea punerii în practică a acestora datorită duratei lungi a procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului, ghidurile privind elaborarea cererilor de finanțare aferente PNDR 2014-2020 vor fi concepute astfel încât cererile beneficiarilor să respecte, încă din stadiul inițial, cerințele în domeniul conservării biodiversității. Menționăm că pentru proiectele propuse a fi amplasate în interiorul sau în apropierea ariilor naturale protejate se aplică prevederile art. 28 din OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49 /2011, cu modificările și completările ulterioare.

Pentru PNDR v.8, măsurile de diminuare, precum și măsurile pentru extinderea efectelor potențial pozitive și reducerea/diminuarea efectelor potențial negative și care vor fi adoptate la nivel de proiect vor ține cont de:

- asigurarea unei implementări coerente a evaluării impactului asupra mediului la nivelul proiectelor individuale sprijinite prin PNDR 2014-2020 v.8;

- acordarea unei atenții deosebite evaluării impactului asupra mediului pentru proiectele care vor fi implementate în interiorul sau în imediata vecinătate a ariilor naturale protejate de interes comunitar;
- evitarea extinderii contaminării, de la animalele afectate de pestă porcină, ceea ce ar produce efecte negative asupra faunei naturale;
- prevenirea creșterii numărului evenimentelor adverse și catastrofale cauzate de PPA, care afectează potențialul de producție agricolă (prin intensificarea focarelor);
- evitarea unei crize a animalelor afectate (rase locale), în special în fermele care dețin efective distruse de dezastrul epizootic;
- evitarea deteriorării stării corpurilor de apă, cauzată de contaminarea apelor de suprafață și subterane cu virusul PPA, provenit de la carcasele animalelor (sălbatică sau domestice) afectate de PPA și nedistruse în mod corespunzător;
- evitarea problemelor cauzate de gestionarea deșeurilor, în special în ceea ce privește gestionarea carcaselor de animale, rezultate ca urmare a efectelor pestei porcine africane și eliminarea acestor deșeuri contaminate;
- prevenirea deteriorării mediului și a resurselor naturale (inclusiv a resurselor de apă, terenuri și sol), poluării apelor de suprafață și subterane, generate de aplicarea necorespunzătoare a dezinfectanților/repelenților, precum și prevenirea poluării prin intermediul apelor uzate evacuate, generată de amplasarea și funcționarea necorespunzătoare a stațiilor de tratare a apelor reziduale provenite de la incineratoare;
- prevenirea riscurilor de mediu și a riscurilor tehnologice cu potențial impact negativ direct asupra mediului și a sănătății umane, prin utilizarea unor instalații de incinerare conforme cu specificațiile europene;
- respectarea, pe parcursul procesului de evaluare a proiectului, a echilibrului între efectele locale, regionale și naționale ale proiectelor, cu preferință a efectelor potențiale cumulative și sinergice pozitive;
- acordarea unei atenții deosebite evaluării impactului asupra sănătății și calității vieții populației;
- asigurarea transparenței și accesului la informație de-a lungul procesului de elaborare/evaluare a cererilor de finanțare, selectarea proiectelor și alocarea de fonduri, precum și monitorizarea și evaluarea proiectelor;
- monitorizarea și evaluarea sistematică a impactului potențial al programului asupra mediului și sănătății populației;
- furnizarea de informații relevante pentru solicitanți și beneficiari cu privire la aspectele de mediu ce trebuie respectate și evaluarea corespunzătoare a efectelor potențiale asupra mediului, a proiectelor depuse;
- optimizarea ghidurilor privind elaborarea cererilor de finanțare aferente PNDR v.8 astfel încât cererile beneficiarilor să respecte, încă din stadiul inițial, cerințele în domeniul conservării biodiversității.

B) Monitorizarea efectelor asupra mediului ale implementării PNDR 2014-2020

Pentru a evita eventualele efecte adverse asupra mediului ce pot să apară pe parcursul implementării Programului și pentru a asigura remedierea acestora din timp, a fost definitivat un program de monitorizare complet, ai cărui indicatori au fost corelați cu cei prezenți în cadrul Programului.

În conformitate cu articolul 27 alineatul (3) din HG nr. 1076/2004 titularul PNDR, și anume Autoritatea de Management - Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, este responsabil pentru realizarea monitorizării programului.

Monitorizarea anuală trebuie să permită titularului de Program să ia măsuri de remediere, în cazul în care rezultatele acesteia indică efecte adverse neprevăzute asupra mediului.

Rolurile monitorizării sunt următoarele:

- de a sesiza efectele potențiale negative semnificative asupra mediului, neprevăzute, încă dintr-un stadiu timpuriu.

- de a măsura eficiența procedurilor de selecție a proiectelor, în ceea ce privește atenuarea și evitarea efectelor potențiale negative semnificative asupra aspectelor de mediu.

Indicatorii propuși pentru monitorizarea impactului asupra mediului au fost selectați pe baza următoarelor criterii:

- indicatorii trebuie să aibă legătură directă cu PNDR și măsurile acestuia (domenii de intervenție);
- indicatorii sunt disponibili și / sau pot fi puși la dispoziție / calculați (la nivelul fiecărui an), pe baza datelor statistice și de monitorizare asigurate de instituțiile corespunzătoare (Institutul Național de Statistică și Agenția Națională pentru Protecția Mediului).

Majoritatea indicatorilor propuși sunt indicatori de context comuni stabiliți în contextul cadrului comun de monitorizare și de evaluare al UE, în care aceștia sunt relevanți pentru mediul înconjurător.

TEMATICA SEA	OBIECTIV PRINCIPAL	INDICATOR	
		Propus în cadrul PNDR	Propus de către SEA
BIODIVERSITATE, FLORĂ, FAUNĂ	Mentținerea și consolidarea biodiversității	<ul style="list-style-type: none"> • zonele Natura 2000 (teritoriu aflat sub Natura 2000 (ha,% din teritoriu), SPA (% din teritoriu), SCI (% din teritoriu), suprafață acoperită de păduri în cadrul rețelei Natura 2000 (%), suprafața agricolă în cadrul rețelei Natura 2000 (% din SAU); • Gradul de intensivizare al agriculturii (% din total SAU); • Zone defavorizate(% din total SAU); • Suprafața fondului funciar (% din suprafața totală); • Indicele populației de păsări specifice terenurilor agricole; • Valoarea estimată a habitatelor de pajiști permanente din zona de munte (nr de habitate cu valoare estimată); • Zone de mare valoare naturală (milioane ha); • Păduri protejate(Păduri și alte terenuri împădurite protejate pentru conservare, peisaje și elemente naturale specifice (mii ha)); • Categoriile de protecție a pădurilor Fondului Forestier Național (FFN). 	<ul style="list-style-type: none"> • Zone cu înaltă valoare naturală (Pajiști - HNV)(% din total suprafață agricolă utilizată SAU); • Suprafața agricolă pe care se practică agricultura ecologică.
APĂ	Mentținerea și îmbunătățirea calității apei	<ul style="list-style-type: none"> • Surplus potențial de azot pe terenurile agricole ((kg azot / ha / an); • Surplus potențial de fosfor pe terenurile agricole(kg fosfor/ha/an); • Calitatea apei (Nitrați în apele subterane (%)); • Captarea apei în agricultură (1000 m³); • Infrastructura de apă / apă uzată în zonele rurale - rețea de distribuție 	<ul style="list-style-type: none"> • Calitatea apei (kg azot / ha / an, kg fosfor / ha / an); • Volumele de apă captate pentru agricultură (m³); • Infrastructura de alimentare cu apă potabilă și canalizare în zonele rurale (lungime în km, Echivalentul Populației acoperite) teren irigat (terenul efectiv iriga prin

TEMATICA SEA	OBIECTIV PRINCIPAL	INDICATOR	
		Propus în cadrul PNDR	Propus de către SEA
		a apei potabile și rețea de canalizare (km);	implementarea proiectelor finanțate prin PNDR).
SOL	Protejarea cantității, funcțiunii și calității solului	<ul style="list-style-type: none"> Materia organică din sol (Mt de carbon organic din solurile de suprafață strat de 0-30 cm); Eroziunea solului: <ul style="list-style-type: none"> Suprafața agricolă totală expusă la risc moderat și sever de eroziune a solului produsă de apă (ha și % din suprafața agricolă totală); Eroziunea solului cauzată de apă (tone/ha/an); Cantitatea de îngrășăminte chimice și pesticide împrăștiată pe terenurile agricole (tone de substanță activă). 	<ul style="list-style-type: none"> Zonele de agricultură extensivă (% și hectare de terenuri agricole utilizate - SAU); Eroziunea solului (ha din suprafața agricolă totală și % din total).
AER	Îmbunătățirea calității aerului	<p>Emisiile de gaze cu efect de seră (GES) din agricultură</p> <ul style="list-style-type: none"> Emisiile totale nete din agricultură (inclusiv sol) (Gg echivalent CO₂); Sursele care contribuie la emisiile anuale cumulate de CH₄ și N₂O din agricultură. 	<ul style="list-style-type: none"> Nivelurile / concentrațiile de poluanți principali ai aerului pentru zonele rurale Particule prezente în aer, comparativ cu alți poluanți (%).
FACTORI CLIMATICI ȘI ENERGIE	<p>Atenuarea efectelor schimbărilor climatice adaptarea acestora</p> <p>și la</p> <p>Adaptarea eficientă schimbările climatice</p> <p>la</p>	<p>Utilizarea de energie în agricultură, silvicultură și industria alimentară:</p> <ul style="list-style-type: none"> utilizarea directă de energie în agricultură / silvicultură (ktoe); utilizarea directă a energiei în industria alimentară (ktoe); Producția de energie regenerabilă provenită din agricultură și silvicultură (ktoe și % din producția totală de energie din surse regenerabile); 	<ul style="list-style-type: none"> Emisiile de carbon echivalente în funcție de utilizatorul sursă / utilizatorul final, de exemplu, din agricultură (tone de CO₂ echivalent, % din emisiile totale de GES); Producția de energie regenerabilă din agricultură și silvicultură (tone și % din producția totală de energie din surse regenerabile); Consumul de energie în agricultură, silvicultură și industria alimentară (total de tone de petrol echivalent pe hectar (ha) din SAU).
SĂNĂTATEA POPULAȚIEI	Protejarea și îmbunătățirea și sănătății și bunăstării populației	<ul style="list-style-type: none"> Populația din teritoriile GAL-urilor (milioane persoane); Suprafața acoperită de GAL-uri (km²); Educație continuă - gradul de participare la procesul educațional sau de formare a persoanelor la nivel național și rural (%); Acces la serviciile de sănătate (Nr.); 	<ul style="list-style-type: none"> Modificări în structura demografică; Populația din zonele unde se depășesc valorile limită de poluare a aerului; Procentul populației conectate la alimentarea publică cu apă și sistemul public de canalizare cu

TEMATICA SEA	OBIECTIV PRINCIPAL	INDICATOR	
		Propus în cadrul PNDR	Propus de către SEA
		<ul style="list-style-type: none"> Infrastructura de turism național și rural (agro-turism). 	sistem de tratare a apelor uzate.
ACTIVE MATERIALE(DEȘEURI ȘI RESURSE NATURALE)	Maximizarea eficientizării utilizării resurselor	Suprafața agricolă pe care se practică agricultura ecologică	<ul style="list-style-type: none"> Cantitatea de nămoluri provenite din epurare / suprafața unde nămolul de epurare este reciclat și utilizat pe terenuri agricole; Procentul de deșeuri rezultate în funcție de sector: a) utilizate în procesul de reciclare, b) utilizate în procesul de compost, c) folosite pentru recuperarea termică și energetică și d) depozitate; Suprafața pe care este practică agricultura ecologică (ce presupune reducerea consumului de îngrășăminte anorganice).
PATRIMONIUL CULTURAL, PEISAJUL ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI	Conservarea și consolidarea peisajelor și a patrimoniului rural din România	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața de pășuni utilizate la scară largă (milioane ha); Suprafața totală de livezi (ha); Dinamica structurii fondului funciar (%). 	<ul style="list-style-type: none"> Întinderea și starea zonelor statutare desemnate, de exemplu Parcurile Naționale, Zonele Patrimoniului Mondial, etc.; Zone defavorizate (% din suprafața agricolă utilizată); Zona cuprinsă în cadrul schemelor de agro-mediu.
	Promovarea planificării și dezvoltării utilizării durabile a terenurilor		

Tabelul de mai jos corelează indicatorul monitorizat propus de către SEA cu sursa de date (instituția ce poate furniza aceste informații), indicând în același timp și o prognoză referitoare la evoluția fiecărui indicator.

Obiectiv principal	Obiective relevante de mediu	Indicator SEA	Cuantificare (unitate de măsură)	Evaluare (tendințe)	Instituția responsabilă cu raportarea/sursele de informații
BIODIVERSITATE, FLORĂ, FAUNĂ	Menținerea și consolidarea biodiversității	Suprafața zonelor cu înaltă valoare naturală (pajiști)/starea de conservare a habitatelor agricole (pajiști)	% din total suprafață agricolă utilizată Ha/% din evaluări de habitate	Menținerea valorilor actuale	MADR/ naționale sau europene
		Suprafața agricolă pe care se practică	Hectare	Creșterea suprafeței	MADR/ naționale sau europene

Obiectiv principal	Obiective relevante de mediu	Indicator SEA	Cuantificare (unitate de măsură)	Evaluare (tendințe)	Instituția responsabilă cu raportarea/sursele de informații
		agricultura ecologică			
		Indicele populației de păsări specifice terenurilor agricole	Specii de păsări pe terenurile agricole	Menținerea nivelului actual	MADR/date naționale sau europene
		Calitatea apei (de suprafață și subterane)	kg azot/ha/an, kg fosfor/ha/an	Menținerea unui nivel scăzut al concentrației de azot/fosfor	MADR/date naționale sau europene
		Volumele de apă captate pentru agricultură provenite din sistemul de irigații	m ³	Creșterea cantității	MADR/date naționale sau europene
APĂ	Menținerea și îmbunătățirea calității apei	Infrastructură de alimentare cu apă potabilă și canalizare în zonele rurale realizată prin PNDR	Echivalentul populației deservite	Creștere	MADR/date naționale sau europene
		Suprafața terenului irigat (terenul efectiv irigat prin implementarea proiectelor finanțate prin PNDR)	Hectare	Creștere suprafață	MADR/date naționale sau europene
SOL	Protejarea cantității, funcțiilor și calității solului	Suprafața de pășiți utilizate extensiv	Hectare	Menținere/Creștere	MADR/date naționale sau europene
		Suprafața agricolă afectată de eroziunea solului produsă de apă	Hectare din suprafața agricolă totală și % din total	Descreștere suprafață	MADR/date naționale sau europene
AER	Îmbunătățirea calității aerului	Particule prezente în aer	% (PM2,5 și PM10)	Descreștere	MADR/date naționale sau europene
FACTORI CLIMATICI ȘI ENERGIE	Atenuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea acestora	Emisiile de GES din agricultură	Gg echivalent CO ₂ , % din emisiile totale de GES	Menținerea unui nivel redus	MADR/date naționale sau europene
		Producția de energie regenerabilă din agricultură și silvicultură	Ktoe și % din producția totală de energie din surse regenerabile	Creștere	MADR/date naționale sau europene
	Adaptarea eficientă schimbărilor climatice	Consumul de energie în agricultură, silvicultură și industria alimentară	Ktoe	Creștere	MADR/date naționale sau europene

Obiectiv principal	Obiective relevante de mediu	Indicator SEA	Cuantificare (unitate de măsură)	Evaluare (tendințe)	Instituția responsabilă cu raportarea/sursele de informații
SĂNĂTATEA POPULAȚIEI	Protejarea și îmbunătățirea sănătății și bunăstării populației	Populația din zonele unde se depășesc valorile limită de poluare a aerului	Număr	Descresștere	MADR/date naționale sau europene
		Populație conectată la alimentarea publică cu apă și sistemul public de canalizare cu sistem de tratare a apelor uzate.	%	Creștere	MADR/date naționale sau europene
ACTIVE MATERIALE (DEȘURI RESURSE NATURALE) ȘI	Maximizarea eficientizării utilizării resurselor	Cantitatea de nămoluri provenite din epurare și cantitatea utilizată pe terenuri agricole	tone/hectar	Creștere	MADR/date naționale sau europene
		Suprafața pe care este parctată agricultura ecologică	Hectare	Creștere	MADR/date naționale sau europene
PATRIMONIUL CULTURAL, PEISAJUL AMENAJAREA TERITORIULUI ȘI	Conservarea și consolidarea peisajelor și a patrimoniului rural din România Promovarea planificării dezvoltării și utilizării durabile a terenurilor	Obiective cultural sprijinite	Număr obiective culturale	Mentținerea valorilor actuale și îmbunătățirea condițiilor	MADR/date naționale sau europene
		Suprafața zonelor defavorizate	% din suprafața agricolă utilizată	Descresștere	MADR/date naționale sau europene
		Suprafața zonelor cuprinse în cadrul schemelor de agro-mediu	Hectare	Mentținere/ Creștere	MADR/date naționale sau europene

Pentru a evita eventualele efecte adverse asupra mediului ce pot să apară pe parcursul implementării PNDR v.8 și pentru a asigura remedierea acestora din timp, se va respecta programul de monitorizare ai indicatorilor care au fost corelați cu cei deja existenți anterior în cadrul Programului și care sunt monitorizați și actualizați anual (printr-un proces on-going).

Titularul Programului este obligat să depună anual, până la sfârșitul primului trimestru al anului ulterior realizării monitorizării, rezultatele programului de monitorizare la autoritatea care a eliberat avizul de mediu.

C) Efectele potențiale semnificative asupra mediului

Raportul de mediu a evidențiat faptul că punerea în aplicare a PNDR 2014-2020 va avea efecte directe și indirecte, în principal pozitive asupra mediului și a sănătății umane din mediul rural, cu o contribuție importantă la dezvoltarea durabilă a acestui spațiu, iar proiectele vizate,

care vor fi sprijinite prin Program, vor lua în considerare următoarele aspecte privind protecția mediului și a sănătății umane:

Aer și Climă:

- reducerea emisiilor de GES, prin reducerea emisiilor provenite din agricultură ca urmare a sprijinirii investițiilor care vizează eliminarea decalajelor în manipularea și depozitarea gunoiului de grajd de la animale de fermă, reutilizare și valorificare a biomasei provenite din agricultură și industriile conexe.
- reducerea emisiilor de gaz metan și N₂O ca urmare a introducerii de procese tehnologice inovatoare și a schemelor de agro-mediu (rata mai scăzută de utilizare a îngrășămintelor, erbicidelor și alte substanțe chimice);
- reducerea impactului schimbărilor climatice și adaptarea la efectele acestora prin măsurile legate de împădurire, și îmbunătățirea infrastructurii forestiere (drumuri);

Sol:

- utilizarea eficientă și rațională a resurselor de sol, protejarea caracteristicilor calitative și cantitative și a fertilității solului;
- prevenirea alunecărilor de teren, a eroziunii solului (de exemplu sprijinul acordat împăduririlor), protejarea zonelor de inundații;
- reducerea la minimum a poluării și menținerea calității solului, acumularea materiei organice în sol și captarea carbonului din sol, prin aplicarea de măsuri de agromediu și de agricultură ecologică;
- menținerea calității solului, prin menținerea activităților agricole în zone cu constrângeri naturale sau de altă natură;
- reducerea eroziunii solului, prin utilizarea de atelaje la lucrările de exploatare a pădurilor (rărituri).

Apa:

- conservarea resurselor de apă prin utilizarea eficientă a apei în agricultură ca urmare a introducerii de noi tehnologii;
- reducerea poluării resurselor de apă prin limitarea utilizării îngrășămintelor și a substanțelor de protecție a plantelor, inclusiv prin agricultura ecologică și măsurile de agromediu-climatice, precum și investițiile în echipamente și tehnologii de gestionare a gunoiului de grajd;
- adaptarea la schimbările climatice, prin modernizarea sistemelor de irigații;
- asigurarea regimului optim al apei din sol, prin retenția eficientă a acesteia și prin reducerea alunecărilor de teren de pe suprafețele agricole;
- asigurarea protecției terenurilor agricole și rurale adiacente (inclusiv municipalități) de efectele negative ale inundațiilor și ale secetei, prin măsuri de amenajarea teritoriului, de agromediu și climă, previne alunecările accelerate de teren, deșertificarea și protecție împotriva inundațiilor;
- agricultura ecologică ajută la reducerea contaminării componentelor de mediu și la întreținerea unor condiții și calitate a resurselor de apă acceptabile.

Biodiversitatea și Peisajul:

- menținerea diversității speciilor terenurilor agricole, conservarea agro-ecosistemelor, diversității habitatelor naturale și protecția speciilor de floră și faună sălbatică;
- conservarea biodiversității în rețeaua națională/comunitară de zone protejate, menținerea habitatelor și pajiștilor semi-naturale, promovarea activităților agricole extensive în zonele sensibile din punct de vedere al biodiversității, prin măsura de agro-mediu;
- conservarea biodiversității în cadrul ecosistemelor forestiere, prin măsura de silvo-mediu și limitarea lucrărilor silvotehnice efectuate;

Energie regenerabilă și eficiență energetică

- creșterea eficienței energetice și a economiilor de energie în agricultura, izolarea

clădirilor, managementul termic, o mai bună utilizare a tehnologiei și a capacității de stocare);

- creșterea gradului de reutilizare și valorificare a biomasei provenite din agricultură și a industriilor conexe, precum și a reziduurilor plantelor, a gunoiului de grajd și a altor surse regenerabile de producere a energiei.
- îmbunătățirea calității mediului, în special a calității aerului, prin utilizarea eficientă a energiei în agricultură;
- reducerea emisiilor de dioxid de carbon și amoniac și a costurilor proprii de producție prin creșterea eficienței de utilizare a energiei în agricultură și în industria alimentară și utilizarea durabilă a biomasei în scopuri energetice.
- dezvoltarea autonomiei energetice a fermelor, prin implementarea proiectelor axate pe emisii reduse și utilizarea durabilă a biomasei produsă sau provenită din deșeurile din producția agricolă sau forestieră;

Sănătatea populației:

- îmbunătățirea calității generale a vieții și stării de sănătate a populației, eliminarea efectelor negative asupra mediului și creșterea competitivității, prin modernizarea funcționării exploatațiilor agricole;
- creșterea calității produselor agricole, prin aplicarea de noi tehnologii, atât în agricultură, cât și în producția de alimente;
- reducerea riscului de încărcare a mediului din cauza mirosurilor, surselor infecțioase (bacterii, virusuri, fung, ciuperci) din zonele de depozitare a deșeurilor agricole, creșterea calității terenului prin reutilizarea eficientă și valorificarea deșeurilor provenite din agricultură și industriile conexe;
- îmbunătățirea sănătății animalelor de fermă, care contribuie la reducerea riscurilor de îmbolnăvire a populației, prin modernizarea fermelor și introducerea de noi tehnologii;
- îmbunătățirea producției agricole, sporirea calității produselor alimentare și, implicit, consolidarea securității alimentare, prin reducerea încărcării componentelor de mediu;

Impactul pozitiv asupra calității vieții și sănătății populației se va asigura prin:

- Plățile de agro-mediu și climă prin care este promovat un management extensiv al terenurilor agricole;
- Menținerea și crearea de noi locuri de muncă în zonele rurale, inclusiv creșterea ocupării forței de muncă a populației tinere;
- Consolidarea stabilității/ viabilității economice ale microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici în zonele rurale și consolidarea performanței economice a zonelor rurale;
- Diversificarea economiei rurale în zonele cu potențial de dezvoltare a turismului, furnizarea de servicii locale, furnizarea de servicii sociale, dar, de asemenea, pentru producția industrială;
- Educația și consultanța orientate către conștientizarea necesității protecției mediului de către beneficiarii Programului.
- Promovarea dezvoltării profesionale, a spiritului antreprenorial, îmbunătățirea potențialului uman ca urmare a consolidării cunoștințelor și competențelor;
- Consolidarea capacității de inovare și de cooperare a actorilor în cadrul "triunghiului cunoașterii", educație - cercetare - consultanță, prin diseminarea de bune practici în afaceri, crearea de grupuri de cercetare, dezvoltarea de clustere și crearea unor grupuri locale operaționale în cadrul Parteneriatului European pentru Inovare (PEI), inclusiv prin promovarea activităților de investiții;
- Sprijinirea dezvoltării comunității locale/ parteneriatelor în comunitățile rurale, cu accent pe conservarea caracterului cultural, local și istoric al zonei;
- Utilizare optimă și eficientă a potențialului cultural-istoric și natural, care va sprijini dezvoltarea economică locală bazată pe utilizarea eficientă a resurselor endogene;

Impactul implementării PNDR 2014-2020 asupra factorilor de mediu:

- programul, prin domeniile de intervenție și măsurile selectate, va contribui la îmbunătățirea calității vieții atât pentru generația actuală cât și pentru cele viitoare;

- programul crează condițiile favorabile pentru practicarea și dezvoltarea unei agriculturi ecologice precum și o dezvoltare a spațiului rural în conformitate cu politicile de mediu;
- măsurile prevăzute în PNDR vizează îmbunătățirea infrastructurii de mediu în zonele rurale (de remarcat investiții pentru apă potabilă și apă menajeră), fapt ce va contribui la creșterea nivelului de trai al cetățenilor din aceste zone;
- implementarea PNDR va contribui la menținerea și creșterea nivelului calitativ al mediului prin stimularea competitivității ceea ce va asigura sustenabilitatea utilizării durabile a resurselor;
- programul va sprijini considerarea aspectelor de mediu la nivelul producătorilor prin transfer de cunoștințe și tehnologii prietenoase cu mediul;
- protecția mediului și schimbările climatice ca priorități orizontale sunt reflectate la nivelul priorităților individuale ale PNDR 2014 - 2020 precum și în cadrul măsurilor propuse. Măsurile propuse în cadrul fiecărei priorități vor contribui în mod diferențiat, prin impactul de mediu prognozat, asupra respectării obiectivelor de protecție a mediului.
- PNDR 2014 - 2020, permite menținerea și îmbunătățirea mediului într-o manieră echilibrată; implementarea Programului nu va afecta în mod negativ mediul.
- efectul cumulativ al priorităților și măsurilor conduce la concluzia că noul PNDR 2014-2020 va avea efecte potențiale sinergice pozitive asupra factorilor climatici, prin sprijinirea utilizării de noi tehnologii curate. Impactul asupra sănătății populației este unul potențial pozitiv, fapt ce va atrage după sine și o îmbunătățire a mediului;
- efecte cumulative potențial negative pot fi observate la nivelul biodiversității și a peisajului, însă aceste efecte pot fi eliminate/diminuate, prin implementarea de măsuri de reducere a acestora;
- sunt necesare măsuri de reducere a impactului pentru a minimiza/anula potențialele efecte negative pentru Prioritatea 2 - *Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor și pentru Prioritatea 3 - Promovarea organizării lanțului alimentară, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, bunăstării animale și gestionării riscurilor în agricultură.*
- implementarea măsurilor propuse pentru Prioritatea 4 nu necesită măsuri de reducere suplimentare, deoarece obiectivul principal al priorității se adresează în mod direct factorului biodiversitate. Pentru Prioritatea 5 vor fi, probabil, necesare măsuri de reducere a impactului, în special în perioada de construcție a obiectivelor investiționale ce țin de infrastructură.
- Prioritatea 6 nu necesită măsuri de reducere;
- Prioritatea 1 are efecte potențiale directe pozitive asupra mediului și nu necesită măsuri de reducere a impactului.

Efecte cumulative:

Evaluarea impactului cumulat va fi luată în considerare în cadrul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului (EIA) pentru proiectele viitoare care vor beneficia de sprijin prin PNDR 2014-2020.

Prin implementarea sa, PNDR 2014-2020 va avea un efect cumulativ pozitiv de ansamblu asupra populației, prin impactul asupra sănătății umane și asupra schimbărilor climatice, datorat sprijinirii de tehnologii și practici moderne.

Biodiversitate, floră, faună: cele mai multe efecte potențial negative au fost identificate ca fiind generate de Prioritatea 2, măsurile 4 și 6, și de către Prioritatea 5, măsurile 4 și 6.

Un potențial impact negativ redus a fost constatat în ceea ce privește Prioritatea 6, măsura 7. Un potențial efect negativ cumulativ, la nivel local, ca urmare a dezvoltării infrastructurii și a activității economice în agricultură, este legat de dezvoltarea fermelor agricole și a facilităților, precum și de investiții în activități non-agricole din zonele rurale.

Impactul construcțiilor ca urmare a noilor dezvoltări în agricultură (extindere, modernizare, incluzând clădiri, structuri, infrastructuri), se va manifesta, prin disturbarea unor specii de faună, pierderea habitatului și fragmentarea habitatului.

Efecte operaționale ar putea fi observate în ceea ce privește disturbarea unora dintre specii sau prin răspândirea speciilor invazive.

Apă: potențiale efecte negative cumulative asupra calității și cantității apei ar putea fi observate la Prioritatea 2, măsurile 4 și 6, și la Prioritatea 5, măsura 4.

Impactul construcțiilor ca urmare a dezvoltării agriculturii, afacerilor rurale și infrastructurii, se va manifesta asupra calității apei, de exemplu, prin poluarea potențială a apelor de suprafață, a apelor subterane și prin deversări accidentale.

Efecte operaționale: posibile efecte minore generate de construcții și renovări asupra poluării apelor de suprafață, a apelor subterane și, de asemenea, impactul turismului necontrolat asupra calității apei.

Sol: impactul potențial negativ asupra solului se poate manifesta cumulat din Prioritatea 2, măsura 4, Prioritatea 5, măsurile 4 și 6, și un impact minor al Priorității 6, măsura LEADER. Se poate manifesta un impact minor și local generat de construcții, prin compactarea solului sau poluarea acestuia prin scurgeri de reziduuri.

La nivel local, se poate manifesta eroziunea solului iar procesele legate de absorbția carbonului pot fi afectate negativ, din cauza combinației dintre pășunatul excesiv, metodele de producție agricolă și sporirea activităților de turism.

Aer: emisiile atmosferice locale generate de intensificarea transportului ca urmare a sporirii activităților economice în sectorul agricol și în turism, ar putea avea potențiale efecte negative cumulative.

Factori climatici (inclusiv energie): impactul cumulat pozitiv al Priorității 3, măsura 4, Priorității 4, măsura 10 și Priorității 5, măsurile 4, 6, 8 va fi datorat sprijinirii tehnologiilor noi și eficiente de reducere a poluării.

Potențialul impact negativ cumulat, determinat de contribuțiile de mici dimensiuni la emisiile de dioxid de carbon este legat de sporirea activităților economice, transport, turism și menținerea animalelor.

Populație și sănătate umană: potențialele efecte cumulative pozitive minore sunt reprezentate de îmbunătățirea sănătății ca urmare a dezvoltării producției și distribuției agroalimentare sub Prioritatea 4, măsurile 10 și 11 și Prioritatea 5, măsura 4. De asemenea, îmbunătățirea managementului și gradului de conștientizare a mediului, cu impact cumulat indirect, este de așteptat să contribuie la sănătatea și bunăstarea populației.

Patrimoniul cultural și peisaj (inclusiv planificarea utilizării terenurilor): potențiale efecte negative cumulative pot fi determinate de ocuparea terenurilor și se pot manifesta asupra mediului înconjurător, precum și asupra peisajului și moștenirii culturale. În special, aceste efecte pot fi determinate de construcția de noi clădiri și desfășurarea de noi activități.

Măsurile care contribuie cel mai mult la apariția acestor efecte sunt investițiile în active fizice și sprijinirea de activități agricole și non-agricole prin intermediul Priorității 5, măsura 4 și Priorității 3, măsura 4.

Efectele operaționale generate de dezvoltarea activităților agricole, de dezvoltarea energiei din surse regenerabile și de intensificarea afacerilor din mediul rural, se vor manifesta asupra peisajisticii tradiționale din mediul rural.

D) Emiterea avizului de mediu s-a făcut avându-se în vedere:

- 1) Procedura de evaluare de mediu s-a desfășurat conform prevederilor *H.G. nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe*, iar considerațiile de mediu au fost integrate în PNDR 2014-2020.
- 2) Informarea și participarea publicului a fost făcută de titularul Programului prin publicare în mass - media și afișare pe pagina proprie de internet a anunțurilor prin care publicul a fost informat despre:
 - disponibilizarea proiectului documentului strategic, finalizarea raportului de mediu, locul și orarul consultării acestora, precum și faptul că publicul poate trimite comentarii și propuneri scrise la sediul autorității centrale pentru protecția mediului, în termen de 45 de zile calendaristice de la data publicării ultimului anunț;
 - organizarea ședinței de dezbatere publică a proiectului PNDR și a raportului de mediu;
- 3) Proiectul PNDR 2014-2020 și Raportul de mediu final au fost afișate pe pagina de internet a MMAP, pe toată durata procedurii de evaluare de mediu.

În etapele anterioare dezbaterii publice, nu au fost primite comentarii din partea publicului interesat. Aspectele semnalate de organizațiile civile care au participat la ședința de dezbatere publică au fost luate în considerare la completarea Raportului de mediu.

PNDR 2014-2020 a fost modificat în urma comentariilor cu caracter general sau particular ale Comisiei Europene; modificarea semnificativă a programului a reprezentat-o introducerea *Domeniului de Intervenție 2C. Îmbunătățirea performanței economice a pădurilor*. Alte modificări ale Programului au vizat:

- Măsura 4 - Investiții în exploatații agricole;
- Submăsura 4.3 Investiții pentru dezvoltarea, modernizarea sau adaptarea infrastructurii agricole și silvice;
- Măsura 6 - Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor;
- Sub-măsura 6.2. Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale;
- Sub-măsura 6.4. Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole;
- Măsura 7 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale;
- Sub-măsura 7.2 Investiții în infrastructura la scară mică în mediul rural;
- Sub-măsura 7.6 Investiții asociate cu protejarea patrimoniului cultural;
- Măsura 19 - Dezvoltarea locală a LEADER;
- Sub-măsura 19.2 Implementarea operațiunilor în cadrul strategiei;
- Sub-măsura 19.3 Pregătirea și implementarea activităților de cooperare a GAL-ului;

Motivarea alegerii alternativei luate în considerare pentru PNDR 2014-2020

Alternativa aleasă reprezintă forma actuală a PNDR 2014-2020.

Aceasta include comentariile și punctele de vedere ale Comisiei Europene, partenerilor de programare din cadrul PNDR, ale membrilor Grupului de Lucru precum și comentariile relevante primite pe durata consultărilor cu publicul.

Raportul de mediu final evidențiază faptul că alternativa aleasă conține cele mai multe considerente de mediu, indicând faptul că implementarea acesteia va avea efecte generale pozitive asupra mediului și prezintă cele mai bune măsuri pentru prevenirea, reducerea și compensarea efectelor adverse asupra mediului în urma implementării PNDR 2014-2020.

Referitor la PNDR v.8, procedura de evaluare de mediu s-a desfășurat conform prevederilor H.G. nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, iar considerațiile de mediu au fost integrate în PNDR 2014-2020 v.8.

Informarea și participarea publicului a fost făcută de titularul Programului prin publicare în mass - media și afișare pe pagina proprie de internet a anunțurilor prin care publicul a fost informat despre:

- disponibilizarea proiectului documentului strategic, finalizarea raportului de mediu, locul și orarul consultării acestora, precum și faptul că publicul poate trimite comentarii și propuneri scrise la sediul autorității centrale pentru protecția mediului, în termen de 45 de zile calendaristice de la data publicării ultimului anunț;
- organizarea ședinței de dezbatere publică a proiectului PNDR v.8 și a raportului de mediu;

Proiectul PNDR 2014-2020 v.8 și Raportul de mediu final au fost afișate pe pagina de internet a MMAP, pe toată durata procedurii de evaluare de mediu.

În etapele anterioare și în timpul dezbaterii publice, nu au fost primite comentarii din partea publicului interesat. Observațiile/comentariile din cadrul celor 5 grupuri de lucru au fost luate în considerare și integrate în cadrul formei finale a raportului de mediu.

Raportul de mediu final evidențiază faptul că alternativa aleasă conține cele mai multe considerente de mediu, indicând faptul că implementarea acesteia va avea efecte generale pozitive asupra mediului și prezintă cele mai bune măsuri pentru prevenirea, reducerea și compensarea efectelor adverse asupra mediului în urma implementării PNDR 2014-2020 v.8.

Prezentul aviz revizuit este valabil de la data emiterii, pe toată perioada de valabilitate a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 v.8, dacă nu intervin modificări ale acestuia.

În situația în care intervin modificări ale Programului, titularul are obligația să notifice MMAP, potrivit prevederilor art.26 din HG 1076/2004.

Prezentul aviz conține 44 de pagini și a fost emis în 3 exemplare.

Nerespectarea condițiilor prezentului aviz constituie contravenție și se pedepsește conform prevederilor legale în vigoare.

Direcția Generală Evaluare Impact și Controlul Poluării

DIRECTOR GENERAL

Dorina MOCANU

07.02.2020